

Tall og fakta 2011

Legemidler og helsetjeneste

Tall og fakta 2011

Legemiddelindustrien (LMI) gir årlig ut publikasjonen Tall og fakta. Dette er en statistikksamling over legemidler, helse og legemiddelmarkedet. Alle figurer og tabeller er lagt ut på LMIs hjemmeside, www.lmi.no. Her finnes engelsk versjon av figurer, tabeller og sammendrag. Du kan også laste ned tabellene i PDF og PowerPoint.

Utgiver: Legemiddelindustrien (LMI)

Besøksadresse: Essendrops gate 3, Oslo

Postadresse: Postboks 5094 Majorstuen, N-0301 Oslo

E-post: lmi@lmi.no

Hjemmeside: www.lmi.no

Telefon: (+47) 23 16 15 00

Telefax: (+47) 23 16 15 01

Trykk: 07 Gruppen AS

Utgitt: Oslo, februar 2011

Bildemateriell: Bilder fra Thinkstock

Gjengivelse av tekst og tabeller er tillatt ved kildehenvisning

Innhold

Forkortelser	5
Sammendrag	8
Legemiddelmarkedet i Norge	10
1.01 Antall markedsføringstillatelser, virkestoffer og legemidler i Norge	12
1.02 Nye og utgåtte virkestoffer	14
1.03 Legemiddelsalg i Norge de siste årene	15
1.04 Prosentvis årlig vekst i legemiddelomsetningen	16
1.05 Omsetningsvekst i volum (DDD)	17
1.06 Omsetning av legemidler fordelt på terapeutiske hovedgrupper (ATC)	18
1.07 De 25 største legemidelfirmaene på det norske markedet	20
1.08 De 25 legemidlene på det norske markedet med høyest omsetning	21
1.09 De 25 mest omsatte virkestoffene i definerte døgndoser (DDD)	22
1.10 Omsetning av generiske legemidler (DDD)	23
1.11 Kopipreparaters andel av det samlede generiske markedet	24
1.12 Markedsandel for parallellimporterte legemidler	25
1.13 Markedsandeler for legemiddelgrossister	26
1.14 Apotekenes omsetning etter kjedetilhørighet	27
1.15 Apotekenes omsetning etter kjedetilhørighet, ekskl. sykehusapotek	28
1.16 Totalt antall brukere av reseptpliktige legemidler i Norge	29
1.17 Antall innbyggere per apotek i Europa	30
1.18 Legemiddelforbruk (DDD) i Norden per 1000 innbygger	31
1.19 Fordeling av det nordiske legemiddelmarkedet	32
1.20 Årlig vekst i legemiddelomsetningen for de nordiske landene	33
1.21 Legemiddelomsetning (AIP) per innbygger i de nordiske landene	34
1.22 Ledende legemidler på verdensmarkedet	35
1.23 Det norske legemiddelmarkedet sett i forhold til et utvalg land i Europa	36
1.24 Ledende farmasøytiske selskap på verdensmarkedet	37
Pris og finansiering	38
2.01 Prisendring på legemidler og generell prisvekst	40
2.02 Offentlige utgifter til legemidler på blå resept	41
2.03 Finansiering av legemiddelforbruket	42
2.04 Offentlige helseutgifter, kr per innbygger	43
2.05 Offentlige utgifter til helsetjeneste og legemidler	44
2.06 Legemiddelutgifter i privat og offentlig sektor	45
2.07 Kostnad per dag for de 25 mest brukte legemidlene	46
2.08 Forbrukerens utgifter til legemidler i forhold til andre utgifter	48
2.09 Folketrygdens utgifter til ulike formål	49
2.10 Utgifter til helseformål	50
2.11 Prisnivå på legemidler i et utvalg europeiske land	51
2.12 Mva på legemidler og andre varer og tjenester i Europa	52
2.13 Egenbetaling for refunderte legemidler	53
2.14 Legemiddelutgifter som andel av helseutgifter i OECD	54
2.15 Fordeling av driftskostnader i spesialisthelsetjenesten	55

Innhold forts.

Reseptfrie legemidler	56
3.01 Omsetningen av reseptfrie legemidler	58
3.02 Reseptfrie legemidlers andel av totalmarkedet målt i omsetning og volum	59
3.03 De 25 reseptfrie legemidlene med høyest omsetning	60
3.04 Reseptfrie legemidlers omsetning fordelt etter utvalgte terapigrupper (ATC)	61
3.05 De 10 største legemiddelfirmaene innen reseptfrie legemidler	62
3.06 Reseptfrie legemidlers andel av omsetningen (AUP) i enkelte land	63
3.07 Omsetning utenom apotek	65
Veterinærmedisinske legemidler	66
4.01 De 10 veterinærlegemidlene til akvakultur med høyest omsetning	68
4.02 De 10 veterinærlegemidlene til varmblodige dyr med høyest omsetning	69
4.03 De 5 største firmaene innen akvakultur	70
4.04 De 10 største firmaene innen øvrig veterinærmedisin	71
Forskning, utvikling og produksjon av legemiddelindustrien i Norge	72
5.01 Legemiddelindustriens investeringer i forskning og utvikling	74
5.02 Investeringer i forskning og utvikling i prosent av omsetningen	75
5.03 Antall nye kliniske studier	76
5.04 Pågående kliniske studier i regi av legemiddelindustrien	77
5.05 Antall kliniske studier i regi av legemiddelindustrien	78
5.06 Norges import og eksport av legemidler	79
5.07 Antall ansatte i legemiddelindustrien i Norge	80
5.08 Industriell legemiddelproduksjon i Norge	81
5.09 Investering i FoU på ulike terapiområder i Norge	83
LMIs medlemmer	84

Forkortelser

AESGP	Association of the European Self-Medication Industry. Europeisk organisasjon for produsenter av reseptfrie legemidler
AIP	Apotekenes innkjøpspris, pris på legemiddel fra grossist til apotek/detaljist
AUP	Apotekenes utsalgspris, pris på legemiddel fra apotek /detaljist til forbruker
ATC	Anatomisk terapeutisk kjemisk legemiddelregister
BNP	Brutto nasjonalprodukt
DDD	Definert døgndose, gjennomsnittsverdi som indikerer normert inntak av et gitt legemiddel over et døgn
EFPIA	European Federation of Pharmaceutical Industries and Associations. Den europeiske paraplyorganisasjonen for legemiddelindustrien
GIP	Grossist innkjøpspris, pris på legemiddel fra produsent /importør til grossist
HOD	Helse- og omsorgsdepartementet
LIS	Legemiddelinnkjøpssamarbeidet. Organisert samarbeid mellom sykehus om innkjøp av legemidler.
NOK	Norske kroner
OECD	Organisasjonen for økonomisk samarbeid og utvikling
OTC	Over-the-counter. Reseptfrie legemidler
USD	Amerikanske dollar
PhRMA	Den amerikanske legemiddelindustriforeningen
REALVEKST	Vekst i en pengestørrelse etter at det er korrigert for generell prisstigning
NOMINELL VEKST	Vekst i en pengestørrelse uten at det er korrigert for generell prisstigning

Legemiddelindustrien (LMI) i Norge

Medisinske fremskritt for bedre helse.

Legemiddelindustriforeningen (LMI) er bransjeforeningen for legemiddelindustrien i Norge. Norske og utenlandske legemiddelselskaper som utvikler, produserer, selger eller markedsfører medisiner i Norge kan være medlem av foreningen. LMI skal være den naturlige bransjeforeningen for både store multinasjonale selskaper og små norske grunderselskaper som opererer på legemiddel/life science området.

Foreningen har som formål å ivareta medlemmenes bransjemessige interesser. Gjennom gode rammebetingelser sikrer vi norske pasienter tilgang til viktige medisiner som bidrar til helse og livskvalitet i Norge.

LMI har fire hovedmål:

- **Større synlighet og et godt og tillitsfullt forhold til omverden**

Økt synlighet og kunnskapsformidling bidrar til å styrke bransjens rolle som partner- og legemidlers rolle som innsatsfaktor i den norske helsetjenesten. LMIs kommunikasjon skal være åpen, etterrettelig, troverdig og ha god faglig basis. Det er legemiddelindustrien som forsker frem morgendagens medisiner. Medisiner er en svært viktig innsatsfaktor for helse og livskvalitet. Riktig legemiddelbruk er viktig både for pasientene, legemiddelindustrien, og for helsetjenesten som helhet.

- **Sikre at norske pasienter får rask tilgang til medisinske nyvinninger**

Bruk og finansiering av medisiner må styres av medisinskfaglige og helseøkonomiske vurderinger. LMI ønsker klare nasjonale retningslinjer og kriterier som sikrer at nye og bedre medisiner raskt blir gjort tilgjengelig for pasientene. Finansieringsordningene må utformes slik at norske pasienter får lik tilgang til et bredt utvalg av medisiner til bruk mot sine sykdommer.

- **Øke forskning, produksjon og næringsutvikling på legemiddelområdet i Norge**

Norsk grunnforskning må i større grad resultere i nye medisiner til bruk for norske pasienter. Rammebetingelser som stimulerer til vekst og videreutvikling av en kunnskapsdrevet og lønnsom næring kan bidra til å møte fremtidens helseutfordringer. LMI vil arbeide for økt privat-offentlige samarbeid innen utvikling av nye medisiner, og vil aktivt bidra til å styrke den kliniske oppdragsforskningen. Dette samarbeidet skal preges av åpenhet og integritet, og følge alle relevante retningslinjer.

- **Sikre gode rammebetingelser for bransjen**

Lønnsomhet er en helt nødvendig forutsetning for å kunne tilby og følge opp medisiner på det norske markedet. LMIs medlemsbedrifter investerer årlig mellom syv og ti prosent av sin omsetning i forskning og utvikling. LMI arbeider for gode og forutsigbare rammevilkår som gjør det mulige å videreføre og intensivere legemiddelindustriens forskningsinnsats, til beste for pasienter og helsetjenesten. 48 legemiddelfirmaer var tilsluttet LMI per 1. januar 2011. 6 av disse firmaene produserer medisiner i Norge. Det omsettes medisiner i Norge for 18 milliarder kroner, LMIs medlemmer står for i overkant av 80 prosent av dette.

Sammendrag

Reduksjon i legemiddelomsetningen

Omsetningen av legemidler var på anslagsvis 18,4 milliarder kroner i 2010, målt i apotekenes utsalgspris (AUP). Målt i apotekenes innkjøpspris (AIP) var omsetningen på 12 milliarder kroner. Reelt (justert for inflasjon) sank legemiddelomsetningen med 1,4 prosent.

Legemiddelsalget per innbygger utgjorde rundt 3750 kroner per innbygger i 2010. Dette tallet inkluderer både pasientenes egenbetaling, folketrygdens tilskudd til medisiner på blå resept og sykehusenes bruk av medisiner.

De siste årene har legemiddelmarkedet vært preget av liten eller ingen vekst. Dette har sammenheng med myndighetenes pris- og refusjonspolitikk samt patentutløp for legemidler med høy omsetning.

1 prosent vekst i legemiddelforbruket

I 2010 økte omsetningen, målt i definerte døgndoser (DDD), med 1 prosent. Dette er lavere vekst enn foregående år hvor omsetningsveksten i volum har ligget mellom to og åtte prosent.

Generikaandelen stabil

Generikaandelen av legemiddelmarkedet økte sterkt mellom 2000 og 2008, men har vært stabil de siste årene. I 2010 var omsetningen av generiske legemidler like i underkant av 40 prosent.

Legemidlene med høyest omsetning

Fem legemidler mot revmatiske lidelser og astma hadde høyest omsetning i 2010. Målt i DDD var legemidler mot høyt kolesterol og forebygging av blodpropp og tannrøte mest brukt.

Under syv prosent av helseutgiftene går til legemidler. Legemidlenes andel av utgifter til helseformål har vært synkende siden 2001. Offentlige legemiddelutgifter utgjør under 7 prosent av de offentlige helseutgiftene. Andelen av de samlede helseutgifter som brukes på legemidler er lave i Norge sammenlignet med andre OECD-land.

Utgifter til legemidler utgjør 3 prosent av driftskostnadene i spesialisthelsetjenesten. NAVs utgifter til legemidler over blåreseptordningen er på 9,3 milliarder kroner.

Legemiddelforbruket under gjennomsnittet i Norden

Legemiddelomsetningen målt i AIP er lavest i Norge sammenlignet med resten av Norden. Når det gjelder forbruk i DDD ligger Danmark litt under Norge.

Lave priser på legemidler i Norge

Prisene på legemidler inn til norske apotek har vært synkende i de siste årene. Den siste tiårsperioden har legemiddelprisene gjennomsnittlig sunket med 2,2 prosent i året, mens konsumprisindeksen har hatt en gjennomsnittlig årlig økning på 2,1 prosent. Dette indikerer en gjennomsnittlig årlig realprisreduksjon på legemidler på i overkant av fire prosent. I Vest-Europa er det nå bare Storbritannia som har lavere priser enn Norge.

Andelen reseptfrie legemidler går ned

Målt i volum (DDD) har de reseptfrie legemidlenes andel av totalmarkedet sunket fra 2004 til i dag. Målt i verdi har omsetningen vært stabil de siste årene. Reseptfrie legemidler utgjør 11,5 prosent av den totale legemiddelomsetningen (AIP) i Norge. De mest solgte reseptfrie legemidlene er legemidler mot lette smerter, feber, tett nese samt røykeavvenning.

Merverdiavgift på legemidler

Norge er ett av tre europeiske land som krever full merverdiavgift (mva) på legemidler. I det øvrige Europa har legemidler som refunderes av det offentlige gjennomgående lavere mva enn andre varer og tjenester.

Forskning og utvikling

I 2009 brukte LMIs medlemmer i underkant av 900 millioner kroner til forskning og utvikling i Norge, en nedgang på 10 prosent fra året før. De siste årene har LMIs medlemsfirmaer investert mellom 7 og 10 prosent av omsetningen i forskning og utvikling (FoU). Legemiddelindustrien er likevel en vesentlig bidragsyter til medisinsk forskning. I underkant av 9000 norske pasienter deltok i kliniske utprøvinger i 2009. Dette er betydelig færre enn for få år siden.

Produksjon av legemidler

10 legemiddelfirmaer produserer legemidler i Norge, og de eksporterer til rundt 130 land. Verdien av eksporten utgjorde 4,3 milliarder kroner. Norge importerer langt mer legemidler enn vi eksporterer.

Veterinærmedisinske legemidler

Totalomsetningen av veterinærlegemidler utgjorde i overkant av 950 millioner kroner i 2010. Legemidler til akvakultur (oppdrettsnæringen) utgjorde den største delen av omsetningen.

Tilgjengelig på internett

Alle tall, figurer og tabeller i denne boken finnes også på LMIs nettsted, www.lmi.no. Hvis du vil vite mer om de enkelte legemidlene, kan du klikke deg inn på www.felleskatalogen.no eller www.felleskatalogen.no/pasient-utgave.

Legemiddelmarkedet i Norge

Den totale legemiddelomsetningen i Norge i 2010 er anslått til 18,4 milliarder kroner, basert på en AIP-omsetning (apotekenes innkjøpspris) på ca 12 milliarder kroner. Reelt (justert for inflasjon) sank legemiddelomsetningen med ca. 1,4 prosent.

I 2010 økte omsetningen, målt i definerte døgndoser (DDD), med 1,0 prosent. Dette er merkbart lavere vekst enn foregående år hvor omsetningsveksten i volum har ligget mellom to og åtte prosent.

Antineoplastiske og immunmodulerende legemidler, blant annet kreftlegemidler og legemidler mot revmatiske lidelser representerte i 2010 en femdel av den totale legemiddelomsetningen i Norge. Legemidler som virker på sentralnervesystemet – blant annet legemidler mot smerte, migræne, psykiske lidelser, epilepsi og demens – representerer litt under en femtedel. Målt i DDD, det vil si volum, var det midler mot forebygging av blodpropp høyt kolesterol, og tannråte som var blant legemidlene med høyest omsetning.

Legemiddelsalget per innbygger utgjør rundt 3750 kroner. 3,4 millioner nordmenn benytter reseptpliktige legemidler i løpet av et år. Flere kvinner enn menn benytter reseptpliktige legemidler. Legemiddelforbruket i Norge er lavt i nordisk sammenheng.

I 2010 observeres en økning i antall nye virkestoff, noe som er gledelig fordi det medfører et bredere terapeutisk tilbud til pasientene. På grunn av generiske legemidler og fordi det utstedes en markedsføringstillatelse (MT) for ulike legemiddelformer, styrker og pakningsstørrelser, vokser antall MT raskere enn antall virkestoffer og legemidler. Antall registrerte MTer var i 2009, 11 745, fordelt på 1967 legemiddelnavn og 1485 virkestoffer.

Generikaandelen av legemiddelmarkedet økte sterkt mellom 2000 og 2008, men har vært stabil de siste årene. I 2010 var omsetningen av generiske legemidler like i underkant av 40 prosent. Generisk bytte i apotek, patentutløp for flere store legemidler og innføring av trinnprissystemet for prising av byttbare legemidler, har bidratt til økning av omsetningen av kopipreparater.

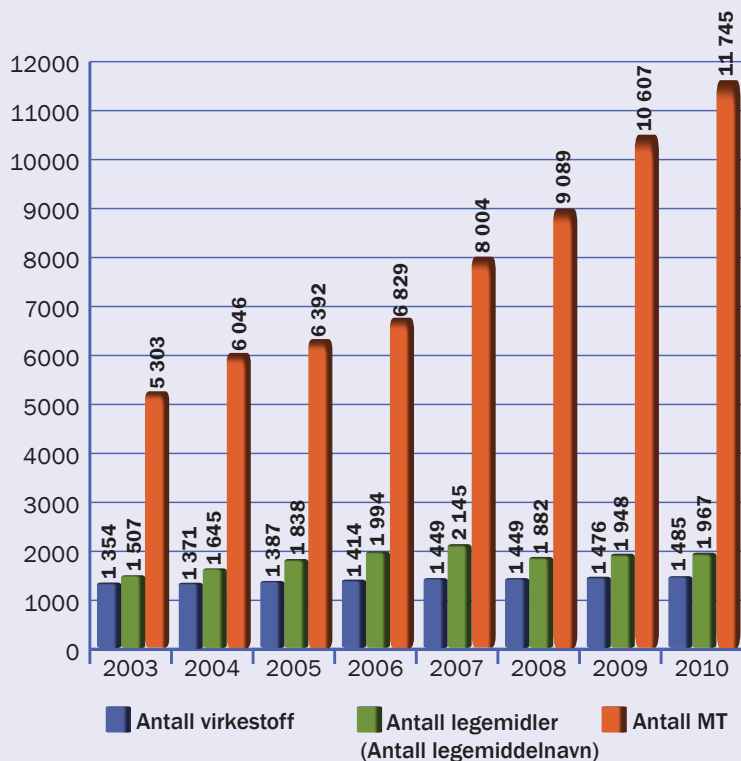
Etter at den nye apotekloven trådte i kraft i 2001, er antall apotek økt med 265. Dette er en økning på 67 prosent. Ved inngangen til 2010 var det til sammen 662 apotek i Norge. Det er i gjennomsnitt 7263 innbyggere per apotek.

Det norske markedet domineres av tre apotekkjeder som hver er knyttet til egne grossister.

1.01

Antall markedsføringstillatelser, virkestoffer og legemidler i Norge

Data fra 2010

Kilde: Statens legemiddelverk

I 2010 observeres en økning i antall nye virkestoff, noe som er gledelig fordi det medfører et bredere terapeutisk tilbud til pasientene. På grunn av generiske legemidler og fordi det utstedes en markedsføringstillatelse (MT) for ulike legemiddelformer, styrker og pakningsstørrelser, vokser antall MT raskere enn antall virkestoffer og legemidler.

Av 11 745 MTer ved utgangen av 2010, er 2024 nasjonale tillatelser, 2638 tillatelser er gitt ved gjensidig anerkjennelsesprosedyre eller desentralisert prosedyre, og 7083 tillatelser er gitt gjennom sentral prosedyre. Enkelte legemidler kan ha MT uten at de markedsføres i Norge.

Et virkestoff er definert som den kjemiske eller biologiske forbindelsen som gir den medisinske effekten i et ferdig fremstilt legemiddel. I 2010 var det 1485 virkestoffer med markedsføringstillatelse (MT) i Norge.

Antall legemidler er i denne sammenheng angitt av Statens legemiddelverk som antall legemiddelnavn, definert som ett virkestoff fra en produsent. Flere legemiddelformer og styrker av ett virkestoff produsert av et firma vil dermed i denne statistikken telles som et legemiddel hvis markedsført under samme navn. Samme virkestoff kan imidlertid markedsføres fra ulike produsenter under ulike navn (generika). Antall legemiddelnavn oppgis til 1967 i 2010.

Statens legemiddelverk utsteder en MT for hver legemiddelform og styrke. Norge er omfattet av EUs system for godkjenning av legemidler, og tallene inkluderer derfor legemidler godkjent via sentral prosedyre. I denne prosedyren gis et MT-nummer for hver pakningsstørrelse.

Tallene inkluderer veterinærlegemidler. Naturlegemidler, radiofarmaka og parallellimporterte legemidler er ekskludert.

1.02

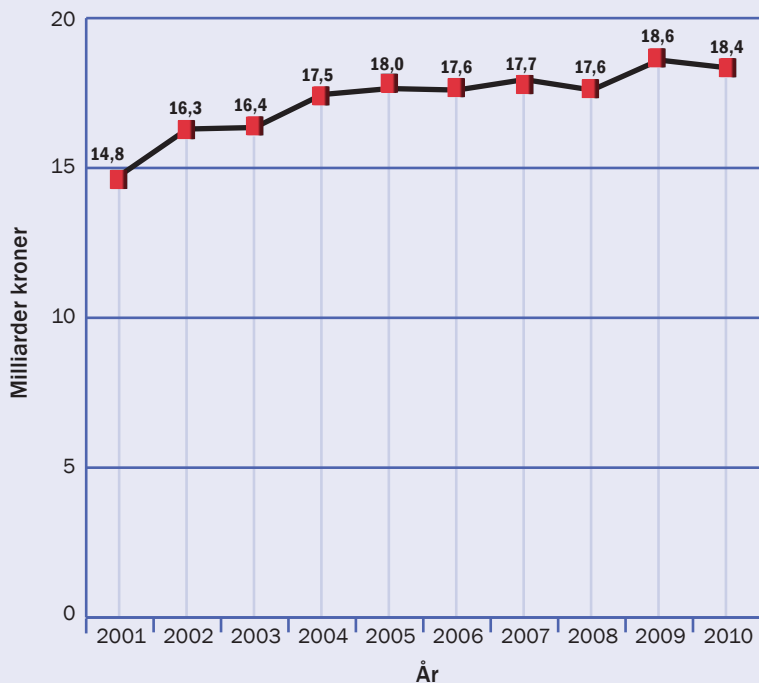
Nye og utgåtte virkestoffer

År	Nye virkestoffer	Utgåtte virkestoffer
2000	36	*
2001	45	*
2002	48	*
2003	24	*
2004	29	12
2005	25	13
2006	47	20
2007	51	16
2008	36	36
2009	54	27
2010	49	40
Kilde: Statens legemiddelverk * Tall ikke tilgjengelig		

49 nye virkestoffer fikk markedsføringstillatelse i Norge i 2010, samtidig som 40 virkestoffer ble trukket. Tallene inkluderer veterinærlegemidler. Naturlegemidler og radiofarmaka regnes ikke med.

1.03

Legemiddelsalg i Norge de siste årene

Tall i faste 2010-kroner

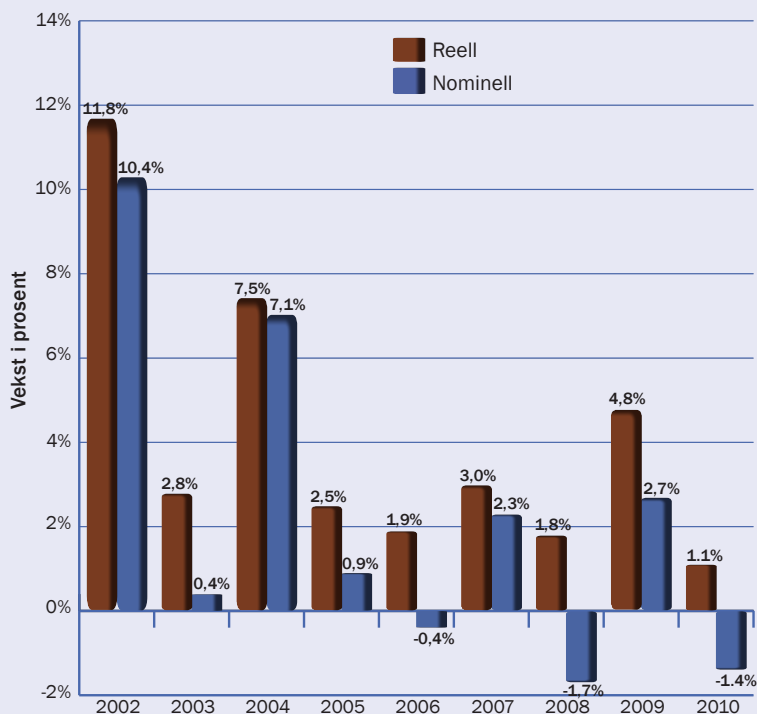
Kilde: LMI/Farmastat, SSB

Den totale legemiddelomsetningen i Norge er anslått til 18,4 milliarder kroner i 2010, basert på en AIP-omsetning (apotekenes innkjøpspris) på ca 12 milliarder kroner. Tallene inkluderer anslag på omsetningen utenom apotek. Anslaget på totalmarkedet inkluderer ikke veterinærmedisin.

Legemiddelsalget per innbygger i Norge utgjør 3750 kroner. De syv siste årene har legemiddelmarkedet vært preget av liten eller ingen vekst.

1.04

Prosentvis årlig vekst i legemiddelomsetningen

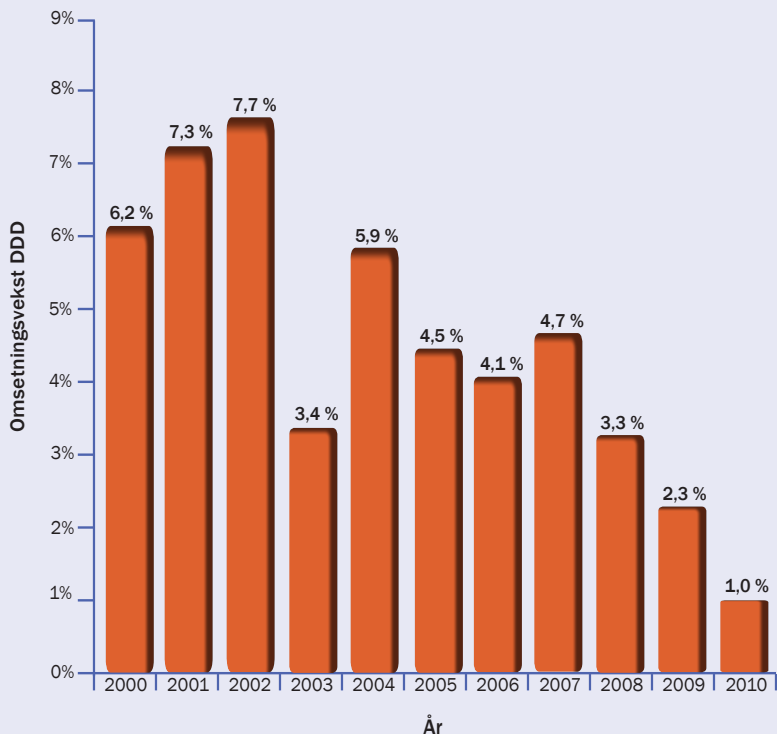

Kilde: LMI/Farmastat og Statistisk sentralbyrå

Etter vekst i omsetningen på AUP-nivå (justert for inflasjon i forhold til konsumprisindeksen) i 2009, fikk vi en reell nedgang i omsetningen i 2010 med 1,4 prosent. Dette skyldes blant annet en gjennomgående prisnedgang på de mest omsatte produktene.

1.05

Omsetningsvekst i volum (DDD)

Kilde: LMI/Farmastat

Omsetningen i volum, målt i definerte døgndoser (DDD), økte kun med 1,0 prosent i 2010. Dette er lavere vekst enn foregående år hvor omsetningsveksten i volum har ligget mellom 2 og 8 prosent.

1.06

Omsetning av legemidler fordelt på terapeutiske hovedgrupper (ATC)

		Omsetning AIP 2010, Mill kr	Vekst 2009-2010	Andel av total- markedet 2010
L	Antineoplastiske og immunmodulerende midler	2 511	9,3%	21,1%
N	Sentralnervesystemet	2 113	-1,4%	17,8%
C	Hjerte og kretsløp	1 253	-7,8%	10,5%
R	Respirasjonsorganene	1 182	0,2%	9,9%
A	Fordøyelsesorganer og stoffskifte	1 149	-0,7%	9,7%
J	Systemiske anti-infektiva	908	-9,8%	7,6%
B	Blod og bloddannende organer	808	3,3%	6,8%
G	Urogenitalsystemet og kjønnshormoner	625	3,4%	5,3%
M	Muskler og skjelett	327	-0,8%	2,8%
H	Hormoner til systemisk bruk, ekskl. kjønnshormoner	313	4,4%	2,6%
S	Sanseorganer (øye- og øremidler)	284	2,6%	2,4%
D	Dermatologiske midler	243	2,6%	2,0%
V	Varia (kontrastmidler, allergen-ekstr. etc.)	135	1,6%	1,1%
P	Antiparasitære midler	31	1,3%	0,3%

Kilde: LMI/Farmastat

Denne oversikten tar for seg legemidler fordelt på terapeutiske grupper i henhold til ATC-systemet. Dette er et internasjonalt system som brukes for å klassifisere legemidler.

Tabellene er basert på første nivå i ATC-systemet; anatomisk hovedgruppe. Eksempler på lidelser/bruksområder innenfor de ulike gruppene er gitt i parentes. Disse eksemplene er ikke uttømmende. Beløpene er oppgitt i AIP (apotekenes innkjøpspris).

Antineoplastiske og immunmodulerende legemidler, blant annet kreft-legemidler og legemidler mot revmatiske lidelser representerte i 2010 en femdel av den totale legemiddelomsetningen i Norge. Legemidler som virker på sentralnervesystemet – blant annet legemidler mot smerte, migrene, psykiske lidelser, epilepsi og demens – representerer litt under en femtedel. Legemidler for hjerte og kretsløp er den tredje største gruppen, og inkluderer legemidler for høyt blodtrykk og høyt kolesterol. Til sammen står disse tre gruppene for halvparten av omsetningen av legemidler.

1.07

De 25 største legemiddelfirmaene
på det norske markedet

Plassering 2010 (2009)	Firma	Omsetning 2010 AIP, mill. kr	Omsetnings- vekst	Andel av totalmarkedet
1 (1)	Pfizer AS	1 305	0,1 %	11,2 %
2 (9)	MSD (Norge) AS	929	2,2 %	7,9 %
3 (2)	AstraZeneca AS	839	-6,7 %	7,2 %
4 (4)	Novartis Norge AS	799	10,3 %	6,1 %
5 (3)	GlaxoSmithKline AS	737	-12,8 %	6,3 %
6 (8)	Nycomed Pharma AS	457	0,5 %	3,9 %
7 (6)	sanofi-aventis Norge AS	456	-12,9 %	3,9 %
8 (10)	Abbott Norge AS	424	14,1 %	3,6 %
9 (7)	Roche Norge A/S	368	-30,0 %	3,1 %
10 (12)	Weifa AS	296	2,0 %	1,8 %
11 (13)	Novo Nordisk Scandinavia AS	296	1,9 %	2,5 %
12 (11)	Actavis Norway AS	262	-11,7 %	2,2 %
13 (24)	Baxter AS	227	63,5 %	1,9 %
14 (14)	Bayer Schering Pharma	227	-0,6 %	1,9 %
15 (15)	Boehringer Ingelheim Norway KS	202	-0,4 %	1,7 %
16 (21)	*Farmagon AS	195	16,3 %	1,7 %
17 (18)	Eli Lilly Norge AS	192	8,5 %	1,6 %
18 (17)	ratiopharm AS	188	6,3 %	1,6 %
19 (19)	Meda A/S	177	-3,4 %	1,5 %
20 (22)	Janssen-Cilag AS	175	6,8 %	1,5 %
21 (16)	McNeil Consumer Healthcare	157	-15,3 %	1,2 %
22 (23)	Amgen	147	3,0 %	1,3 %
23 (-)	Bristol-Myers Squibb Norway Ltd.	141	11,1 %	1,2 %
24 (25)	Merck Serono	124	-3,2 %	1,1 %
25 (20)	H. Lundbeck A/S	116	-32,5 %	1,0 %
Sum omsetning alle legemiddelfirmaer		11 883	0,4 %	100 %

*Parallellimportør

Kilde: LMI/Farmastat

1.08

De 25 legemidlene på det norske markedet med høyest omsetning

Plassering 2010(2009)	Legemiddel	Omsetning 2010 AIP mill	Omsetningsvekst	Andel av totalmarkedet	Eksempel på bruksområde
1 (1)	Enbrel	343	-9,1%	2,9%	Leddgikt
2 (4)	Humira	305	25,8%	2,6%	Leddgikt
3 (2)	Remicade	303	9,5%	2,6%	Leddgikt
4 (3)	Seretide	258	-1,5%	2,2%	Astma
5 (5)	Symbicort Turbu	160	-0,4%	1,3%	Astma
6 (6)	Nexium	151	-4,1%	1,3%	Refluxsykdom
7 (12)	Mabthera	121	11,6%	1,0%	Kreft og leddgikt
8 (10)	Atacand	117	4,9%	1,0%	Høyt blodtrykk
9 (11)	Lipitor	113	-4,9%	1,0%	Høyt blodtrykk
10 (9)	Paracet	113	-4,4%	1,0%	Smerter
11 (13)	Ibux	99	-0,2%	0,8%	Smerter
12 (15)	Herceptin	95	7,8%	0,8%	Kreft
13 (14)	Otrivin	94	-2,0%	0,8%	Tett nese
14 (16)	Atacand plus	86	3,6%	0,7%	Høyt blodtrykk
15 (17)	Singulair	84	3,1%	0,7%	Astma
16 (20)	Prevenar	82	7,7%	0,7%	Pneumokokkvaksine
17 (21)	Lamictal	82	4,9%	0,7%	Epilepsi
18 (24)	Spiriva	81	16,7%	0,7%	Kols
19 (19)	Insulatard	75	-2,0%	0,6%	Diabetes
20 (-)	Tysabri	72	56,6%	0,6%	Multipel sklerose
21 (23)	Lyrice	70	-4,1%	0,6%	Epilepsi
22 (-)	Glivec	70	9,7%	0,6%	Kreft
23 (22)	Nicorette	68	-5,4%	0,6%	Røykeavvenning
24 (-)	Ciprallex	66	-48,3%	0,6%	Depresjon
25 (-)	Advate	66	31,1%	0,6%	Blødningsprofylakse
Sum omsetning alle legemidler		11 883	0,4%		
Kilde: LMI/Farmastat					

1.09

De 25 mest omsatte virkestoffene i definerte døgndoser (DDD)

Plassering 2010 (2009)	Virkestoff	Originallege- middelets navn*	Omsetning DDD per 1000 innb.	Vekst 09-10	Eksempel på bruksområde
1 (1)	Acetylsalisylsyre	Albyl-E	71	2,2 %	Blodpropp
2 (2)	Simvastatin	Zocor	65	-0,1 %	Høyt kolesterol
3 (3)	Natriumfluorid	Flux	48	-7,2 %	Tannrâte
4 (10)	Atorvastatin	Lipitor	39	31,6 %	Høyt kolesterol
5 (4)	Levonorgestrel	Mirena	37	11,7 %	Prevensjon
6 (5)	Cetirizin	Zyrtec	33	-2,2 %	Allergi
7 (8)	Paracetamol	Paracet	32	4,8 %	Smerter
8 (7)	Amlodipin	Norvasc	31	2,0 %	Høyt blodtrykk
9 (6)	Zopiklon	Imovane	31	-1,5 %	Søvnvanser
10 (11)	Xylometazolin	Otrivin	29	2,0 %	Tett nese
11 (12)	Ramipril	Triatec	27	3,0 %	Høyt blodtrykk
12 (13)	Metoprolol	Selo-zok	25	1,4 %	Høyt blodtrykk
13 (9)	Ascorbinsyre	Nycoplus C vit	25	-17,9 %	Vitaminmangel
14 (15)	Levotyrosinnatrium	Thyrosin	24	4,3 %	Lavt stoffskifte
15 (14)	Vitamin B kompleks		23	-5,3 %	Vitaminmangel
16 (16)	Kandesartan	Atacand	21	9,0 %	Høyt blodtrykk
17 (19)	Escitalopram	Ciprallex	20	9,1 %	Depresjon
18 (18)	Ibuprofen	Ibux	19	3,2 %	Smerter
19 (17)	Furosemid	Lasix Retard	17	-3,5 %	Høyt blodtrykk
20 (20)	Esomeprazol	Nexium	15	8,4 %	Reflukssykdom
21 (22)	Metformin		15	6,0 %	Diabetes
22 (21)	Levonorgestrel og østrogen		14	3,7 %	Prevensjon
23 (24)	Prednisolon	Prednisonol Nycomed	13	3,9 %	Betennelse
24 (23)	Losartan og diuretika	Cozaar Comp	13	1,5 %	Høyt blodtrykk
25 (-)	Salmeterol og andre midler ved obstruktiv lungesykdom	Seretide	12	0,8 %	Astma og KOLS

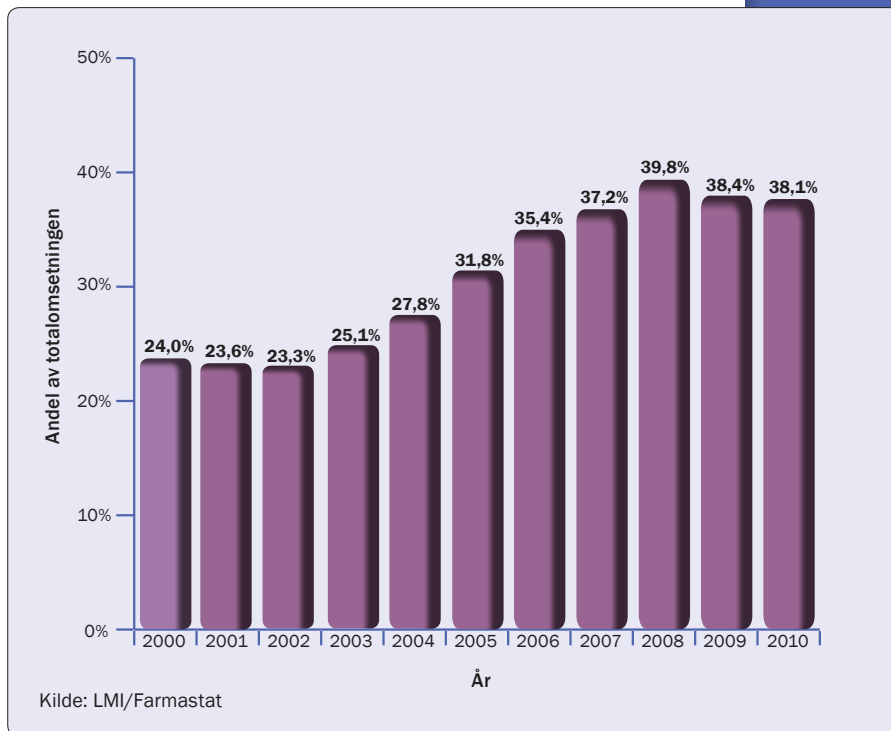
Tall fra 2010

*For enkelte virkestoff er markedsleder angitt

Kilde: LMI/Farmastat

1.10

Omsetning av generiske legemidler (DDD)

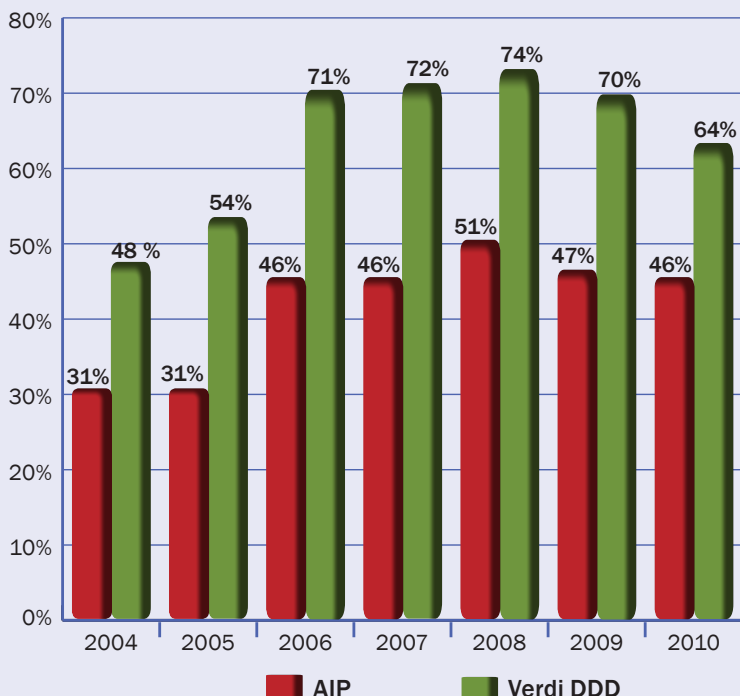
Tabellen viser omsetningen av generiske legemidler i definerte døgndoser i prosent av samlet omsetning.

Generikaandelen av legemiddelmarkedet økte sterkt mellom 2000 og 2008, men har vært stabil de siste årene. I 2010 var omsetningen av generiske legemidler på 38 prosent av totalmarkedet målt i volum. Etter at originalpreparatet er gått av patent, er det tillatt for andre produsenter å fremstille kopipreparater (generika) som inneholder samme virkestoff som originalpreparatet.

Generisk substitusjon i apotek ble innført i 2001. Dette, samt patentutløp for flere store legemidler og innføring av trinnprissystemet for prising av byttbare legemidler, har bidratt til økningen av generikaandelen.

1.11

Kopipreparaters andel av det samlede generiske markedet

Tall i AIP/DDD

Kilde: LMI/Farmastat

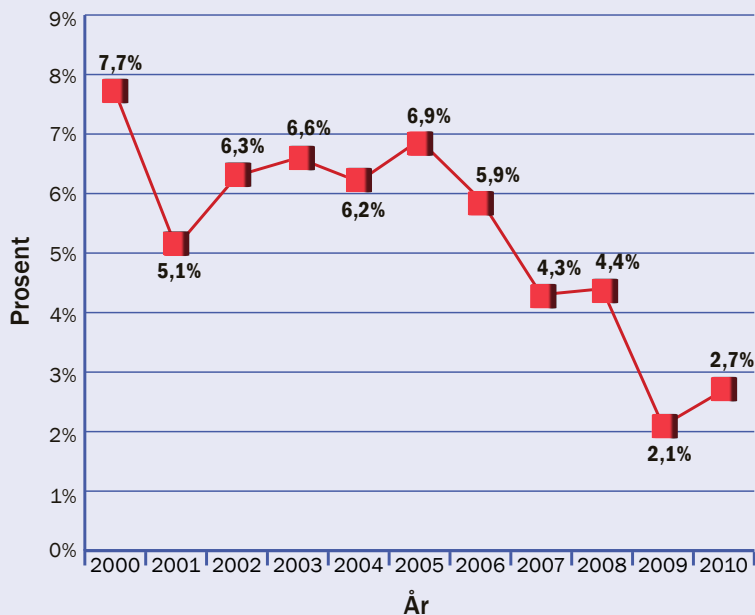
Tabellen er basert på myndighetenes liste for byttbare legemidler per 1.1.2011.

Legemidler med utelukkende parallellbytte er fjernet. Listen inneholder dermed alle virkestoffer hvor apotekene, under visse forutsetninger, kan foreta et bytte til generisk legemiddel selv om et originalpreparat er forskrevet på resepten.

Samlet utgjorde det byttbare markedet, slik det er definert her, ca. 3,2 milliarder kroner AIP i 2010. Den generiske andelen av byttemarkedet representerer ca. 1,5 milliarder kroner.

1.12

Markedsandel for parallellimporterte legemidler

Kilde: LMI/Farmastat

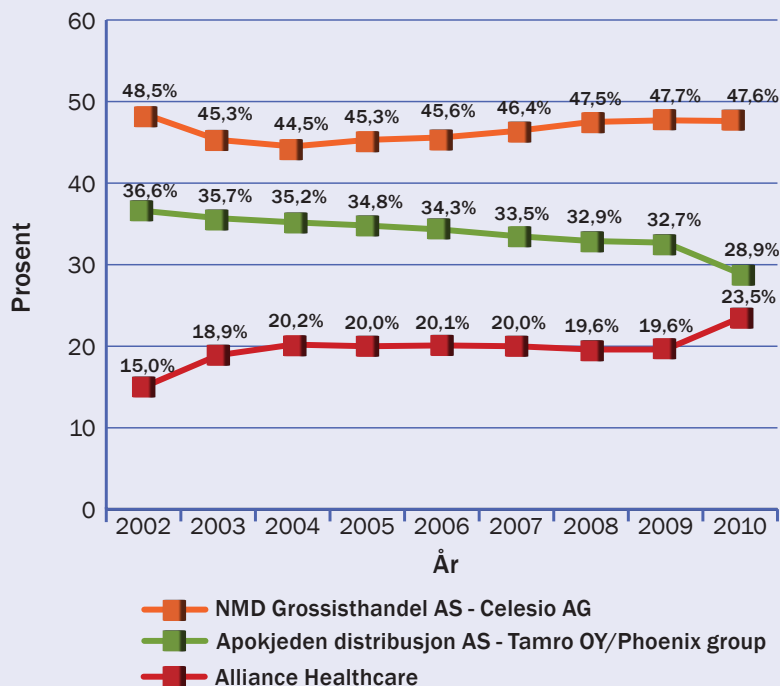
Parallellimporterte legemidlers andel av totalomsetningen er tilnærmet uendret fra 2007. Det lave nivået antas å ha sammenheng med at prisene på legemidler i Norge har sunket, og at legemiddelpriene i Norge er på et relativt lavt nivå i forhold til resten av Europa.

Parallellimportørene kjøper originalpreparater i andre EU-/EØS-land, og importerer dem til Norge. Parallellimport er mest aktuelt for patenterte legemidler med høy salgsverdi.

Grossistenes parallellleksport av legemidler fra Norge antas å være vesentlig høyere enn parallellimporten.

1.13

Markedsandeler for legemiddelgrossister

Kilde: LMI/Farmastat

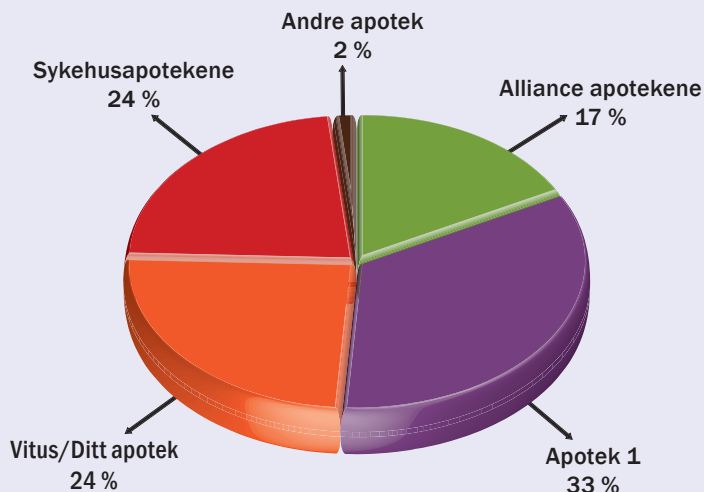
I Norge er det tre fullsortiments legemiddelgrossister: NMD Grossisthandel AS, Apokjeden distribusjon AS og Alliance Healthcare AS. Disse er integrert med apotekkjedene.

Sykehusapotekene får sine legemidler fra NMD Grossisthandel AS. Grossistene/apotekkjedene er alle eid av internasjonale selskaper.

Alliance Healthcare AS økte sin markedsandel i 2010 da de vant anbudet som leverandør av H-reseptor.

1.14

Apotekenes omsetning etter kjedetilhørighet

Tall fra 2010

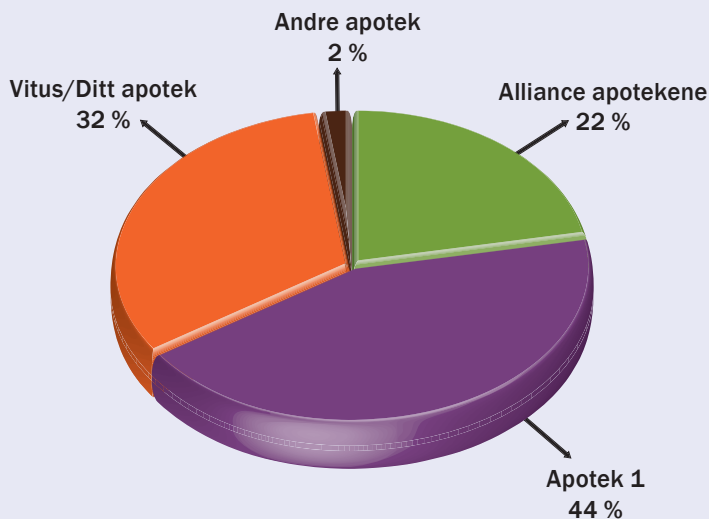
Kilde: Farmastat

I dag har de tre apotekkjedene i Norge kontroll over sin egen distribusjon ved at de har grossistvirksomhet integrert i kjeden. Dette gjelder Apokjeden (Apotek 1) med Apokjeden Distribusjon, NMD (Vitus/Ditt Apotek) og Alliance-apotekene med Alliance Healthcare som grossist.

I løpet av 2008 fusjonerte Alliance med den engelske Boots-apotekkjeden.

1.15

Apotekenes omsetning etter kjedetilhørighet, ekskl. sykehusapotek

Tall fra 2010

Kilde: Farmastat

Til forskjell fra figur 1.14 viser denne fordelingen i det private apotekmarkedet, det vil si eksklusive sykehusapotekene.

De tre blokkene Vitus/Ditt Apotek, Alliance-Boots-apotekene og Apotek 1 kontrollerer 98 prosent av markedet.

1.16

Totalt antall brukere av reseptpliktige legemidler i Norge

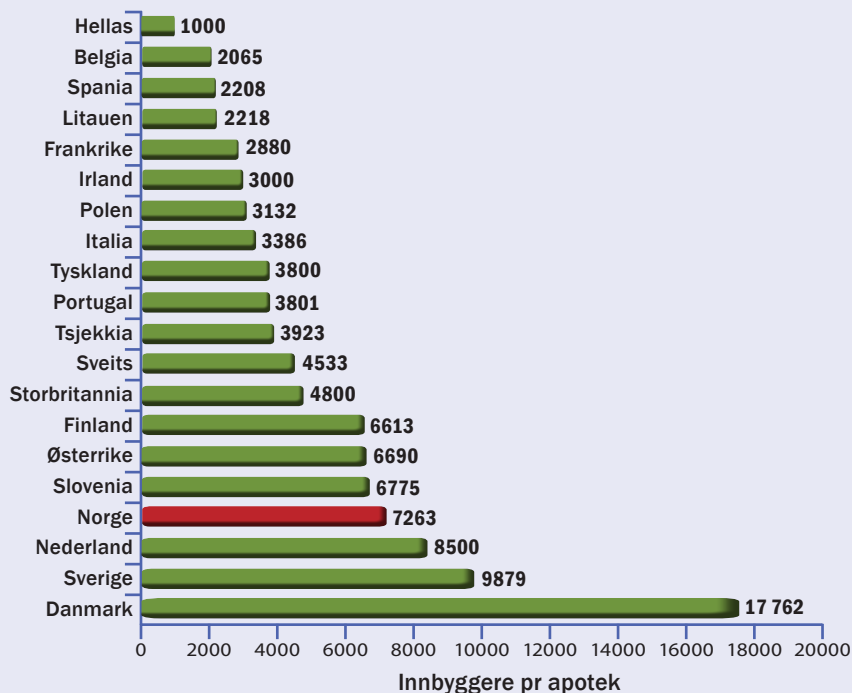
Kilde: Reseptregisteret

3,4 millioner nordmenn benyttet reseptpliktige legemidler i løpet av 2009. Antall brukere er økende. Dette kan skyldes demografiske forhold, blant annet et stigende antall eldre.

Figuren viser også at flere kvinner enn menn benytter reseptpliktige legemidler.

1.17

Antall innbyggere per apotek i Europa

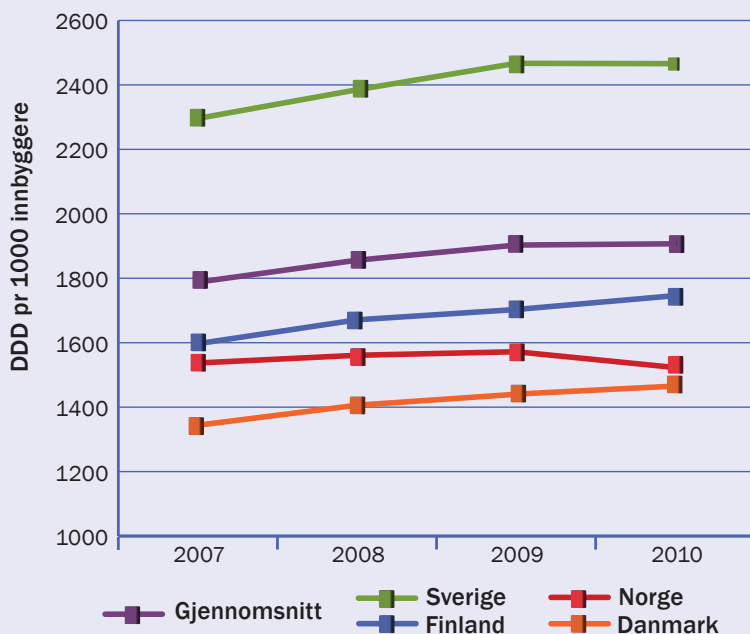
Kilde: AESGP
Tall fra 2009

Apotekdekningen i Norge er bedret etter at ny apoteklov trådte i kraft i 2001. Siden den gang er det etablert 265 flere apotek i Norge.

I 2001 var det gjennomsnittlig 11 280 innbyggere per apotek. Per januar 2010 er det i gjennomsnitt ca. 7260 innbyggere per apotek.

1.18

Legemiddelforbruk (DDD) i Norden per 1000 innbyggere

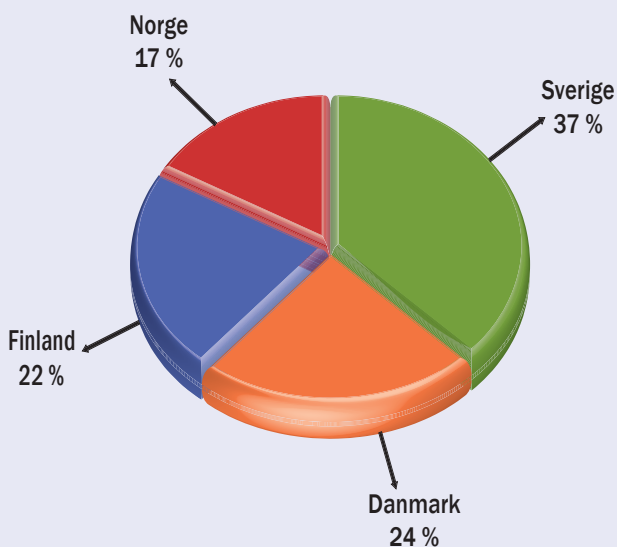

Kilde: SLD Nordic

Legemiddelforbruket i Norge er lavt sammenlignet med de andre nordiske landene. Sverige har det høyeste legemiddelforbruket i Norden. Ulikhetene i legemiddelbruk mellom de nordiske landene kan påvirkes av ulike terapitradisjoner, omfang og innretning av offentlige reguleringer og finansieringsordninger, samt kulturelle og demografiske trekk.

1.19

Fordeling av det nordiske legemiddelmarkedet

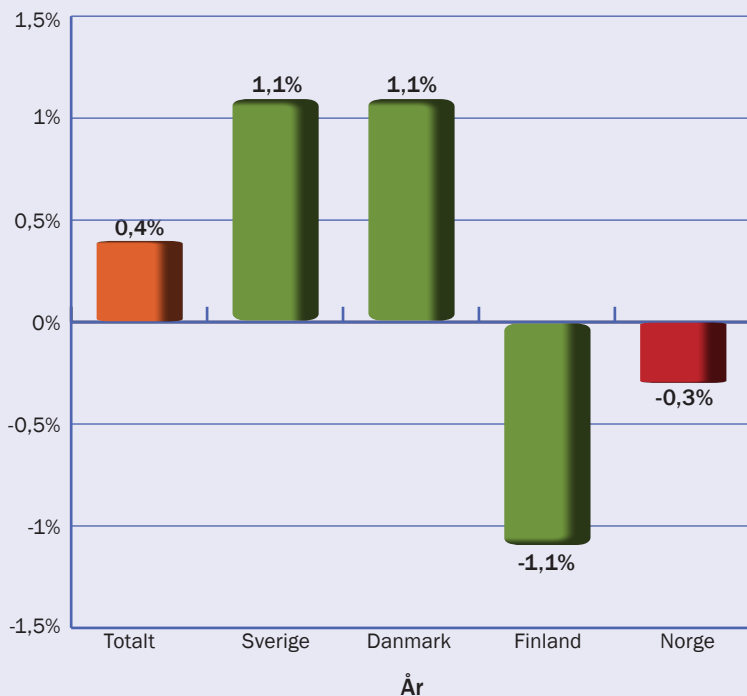
Kilde: SLD Nordic

Basert på tall i AIP (målt i Euro)

Det norske legemiddelmarkedet er beskjedent i forhold til de øvrige nordiske landene. Det svenske markedet utgjør nå 37 prosent av det nordiske legemiddelmarkedet.

1.20

Årlig vekst i legemiddelomsetningen for de nordiske landene

Tall i AIP (målt i Euro)

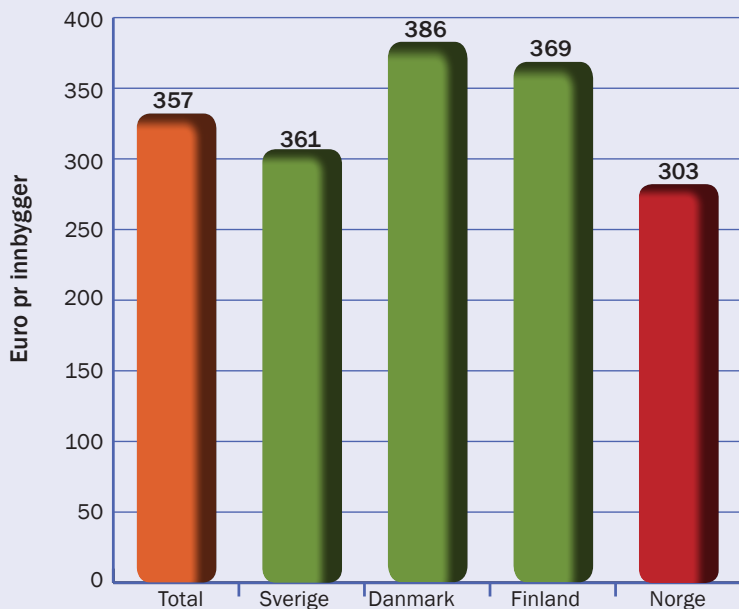
Kilde: SLD Nordic

Finland og Norge hadde begge en negativ vekst i legemiddelomsetningen i 2010. Generelt var det en lav vekst i hele Norden med et gjennomsnitt på 0,4 prosent.

Tallene er basert på omsetning i AIP-verdi.

1.21

Legemiddelomsetning (AIP) per innbygger i de nordiske landene

Kilde: SLD Nordic

Legemiddelomsetningen per innbygger målt i apotekenes innkjøpspris (AIP) er lavest i Norge sammenlignet med resten av Norden.

1.22

Ledende legemidler på verdensmarkedet

Legemiddelnavn, Plassering 2009 (2008)		Bruksområde	Omsetning mrd. US\$
1 (1)	Lipitor	Høyt kolesterol	13,3
2 (2)	Plavix	Forebygging av hjerteinfarkt/hjerneslag	9,1
3 (3)	Nexium	Magesår og reflukssykdom	8,2
4 (4)	Seretide (Advair)	Astma og KOLS	8,1
5 (6)	Seroquel	Schizofreni	6,0
6 (5)	Enbrel	Revmatiske lidelser og hudsykdommer	5,9
7 (8)	Remicade	Revmatiske lidelser og hudsykdommer	5,5
8 (-)	Crestor	Høyt kolesterol	5,4
9 (7)	Zyprexa	Schizofreni	5,4
10 (14)	Humira	Revmatiske lidelser og hudsykdommer	5,0
11 (15)	Avastin	Kreft	5,0
12 (9)	Singulair	Astma og KOLS	5,0
13 (11)	Mabthera	Kreft og revmatiske lidelser	4,7
14 (-)	Abilfy	Schizofreni	4,7
15 (10)	Lovenox (Klexane)	Blodpropp	4,6
Sum 15 ledende legemidler			95,8
Kilde: IMS Health Midas			Data fra 2009 Tall i grossist innkjøpspris (GIP)

I likhet med de to foregående årene, hadde kolesterollegemidlet Lipitor posisjonen som det mest omsatte legemidlet i 2009.

På verdensbasis omsatte de 15 største legemidlene for nærmere 96 milliarder USD.

1.23

Det norske legemiddelmarkedet sett i forhold til et utvalg land i Europa

Land, plassering 2008		Omsetning mill. Euro, 2008	Andel
1	Tyskland	26 523	18,1 %
2	Frankrike	26 196	17,9 %
3	Italia	17 824	12,2 %
4	Spania	13 949	9,5 %
5	Storbritannia	12 826	8,8 %
6	Hellas	5 573	3,8 %
7	Polen	5 014	3,4 %
8	Nederland	4 680	3,2 %
9	Belgia	4 189	2,9 %
10	Portugal	3 660	2,5 %
11	Sverige	3 172	2,2 %
12	Østerrike	2 921	2,0 %
13	Sveits	2 919	2,0 %
14	Danmark	2 006	1,4 %
15	Finland	1 978	1,4 %
16	Irland	1 760	1,2 %
17	Norge	1 345	0,9 %
	Sum	146 455	
Kilde: EFPIA			Tall i AIP/GIP

Tall fra den europeiske legemiddelindustriforeningen, EFPIA, viser at det norske markedet for legemidler i 2008 utgjorde 1 prosent av den samlede europeiske omsetningen.

1.24

Ledende farmasøytiske selskap på verdensmarkedet

Firma, plassering 2009		Omsetning i mrd. US\$	Land
1	Pfizer	57	USA
2	Merck & Co	39	USA
3	Novartis International	38	Sveits
4	Sanofi-aventis	36	Frankrike
5	GlaxoSmithKline	35	Storbritannia
6	AstraZeneca	34	Storbritannia
7	Roche Group	33	Sveits
8	Johnson & Johnson	27	USA
9	Eli Lilly	20	USA
10	Abbott Laboratories	20	USA
11	Teva Pharmaceutical Industries	16	Israel
12	Bayer HealthCare	16	Tyskland
13	Boehringer Ingelheim Pharma	15	Tyskland
14	Amgen	15	USA
15	Takeda Pharmaceutical Company	14	Japan
Kilde: IMS Health			

Det største farmasøytiske selskapet på verdensmarkedet, Pfizer, omsatte i 2009 for i overkant av 57 milliarder US dollar. Pfizer fusjonerte med Wyeth i 2009 og befestet dermed ytterligere sin posisjon som det ledende selskapet.

Seks av de 15 største selskapene er amerikanske mens syv er europeiske (britiske, sveitsiske, tyske og franske).

Pris og finansiering

Flere prisundersøkelser foretatt i årene 2008-2010 har vist at prisene på legemidler i Norge er blant de aller laveste i Vest-Europa.

Prisene på legemidler inn til norske apotek har vært synkende i de siste årene. Den siste tiårs-perioden har legemiddelprisene gjennomsnittlig sunket med 2,2 prosent i året, mens konsumprisindeksen har hatt en gjennomsnittlig årlig økning på 2,1 prosent. Dette indikerer en gjennomsnittlig årlig realprisreduksjon på legemidler på i overkant av fire prosent. Størrelsene fremkommer ved å sammenligne prisene på alle legemidler som hadde omsetning både i innværende og foregående år.

Norge er ett av få land i Europa hvor det betales full merverdiavgift på reseptpliktige og reseptfrie legemidler. Myndighetene fastsetter prisene på reseptpliktige legemidler, mens prisene på reseptfrie legemidler er blitt bestemt av markedet siden 1995. Stortinget fastsetter apotekenes maksimale avanse for reseptpliktige legemidler.

Om lag to tredeler av legemiddelkostnadene er finansiert ved at det offentlige dekker utgiftene til legemidler forskrevet på blå resept og legemidler brukt ved sykehus og sykehjem. Andelen som finansieres over blåreseptordningen og over helseforetakenes budsjetter har vært stabil de siste årene. Den private andelen av finansieringen omfatter pasientenes utgifter til reseptfrie legemidler, reseptpliktige legemidler på hvit resept og egenandeler på blå resept. Egenandelstaket, det vil si pasientenes utgifter til legebesøk og medisiner på blå resept i løpet av et kalenderår, er på 1880 kroner fra 1. januar 2011.

Det offentliges utgifter til legemidler utgjør en relativt liten andel av de totale utgiftene til forebygging og behandling av sykdom. Offentlige legemiddelutgifter utgjorde i 2009 kun 6,8 prosent av de offentlige helseutgiftene. Andelen har vært synkende de siste årene.

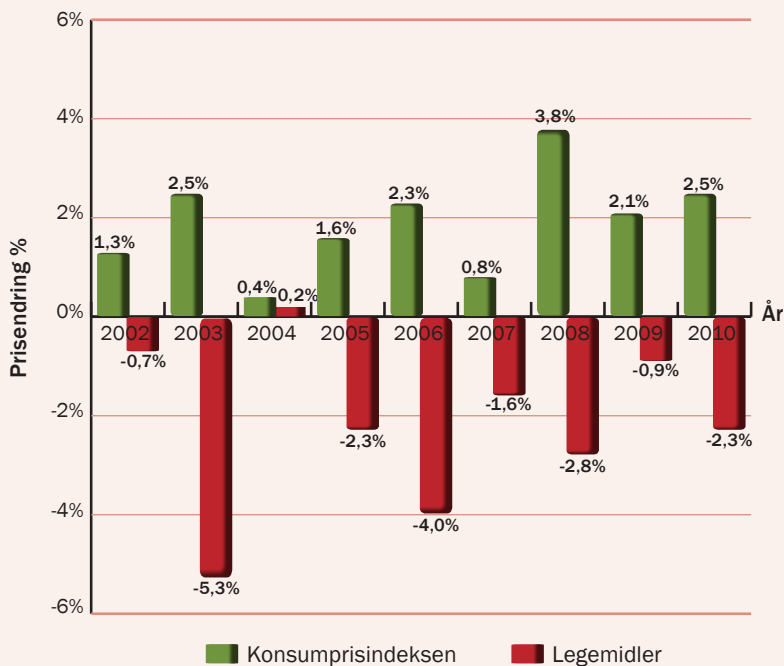
Legemidler utgjør kun tre prosent av driftskostnadene i spesialisthelsetjenesten.

Utgifter til helseformål utgjør en stadig økende andel av de totale utgiftene. Legemiddelutgiftene har, frem til for få år siden, hatt samme veksttakt som de øvrige helseutgiftene. Nå viser legemiddelutgiftene en fallende tendens. Årsakene til lavere vekst i legemiddelutgiftene de siste årene er blant andre patentutløp og ordninger som trinnpris og foretrukket legemiddel. Forbruket av legemidler øker lite i DDD.

2.01

Prisendring på legemidler og generell prisvekst

Kilder: Statistisk sentralbyrå og LMI/Farmastat

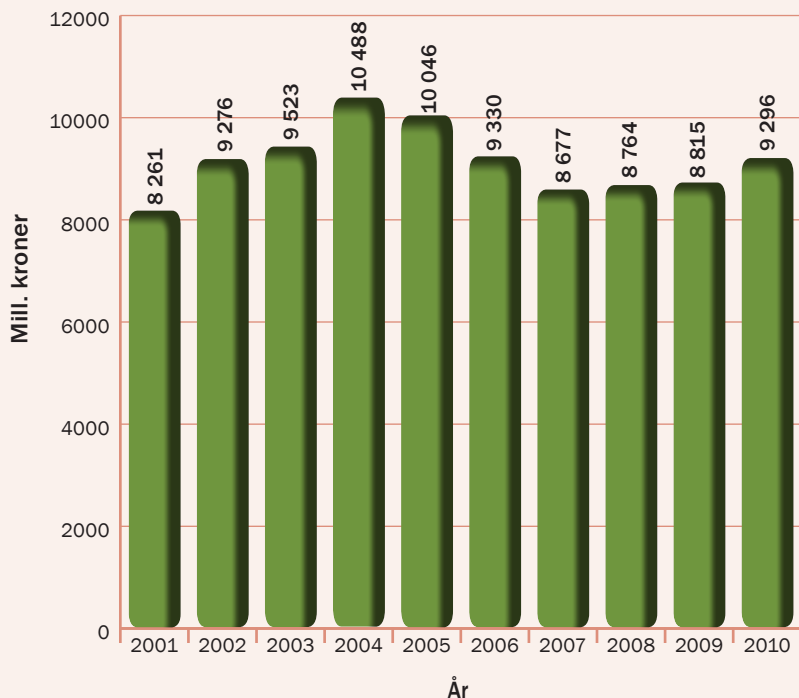
Figuren viser at prisen på legemidler gjennomgående falt i perioden 2000 til og med 2010.

Den siste tiårsperioden har legemiddelprisene gjennomsnittlig sunket med 2,1 prosent i året, mens konsumprisindeksen har hatt en gjennomsnittlig årlig økning på 2,1 prosent. Dette indikerer en årlig realprisreduksjon på legemidler på i overkant av fire prosent.

Størrelsene fremkommer ved å sammenligne prisene på alle legemidler som hadde omsetning, både i inneværende og foregående år.

2.02

Offentlige utgifter til legemidler på blå resept

Tall i mill. 2010-kroner

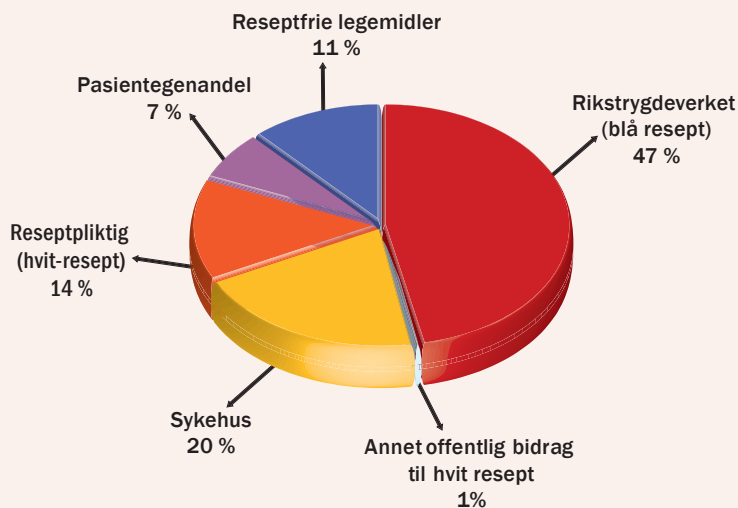
Kilde: NAV, HOD, LMI

Utgiftene til legemidler på blå resept økte med 5,5 prosent fra 2009 til 2010. 41 prosent av denne økningen skyldes innføring av automatisk frikort. De siste årene har overføring av finansieringsansvaret for en del kostbare legemidler til helseforetakene, for eksempel TNF-hemmere, patentutløp, samt ordninger som trinnpris og foretrukket legemiddel dempet veksten i de offentlige utgiftene til blå resept.

Tallene er oppgitt i faste 2010-kroner, og inkluderer både ordinær refusjon og refusjon ved oppnådd beløpsgrense på frikort.

2.03

Finansiering av legemiddelforbruket

Tall fra 2009

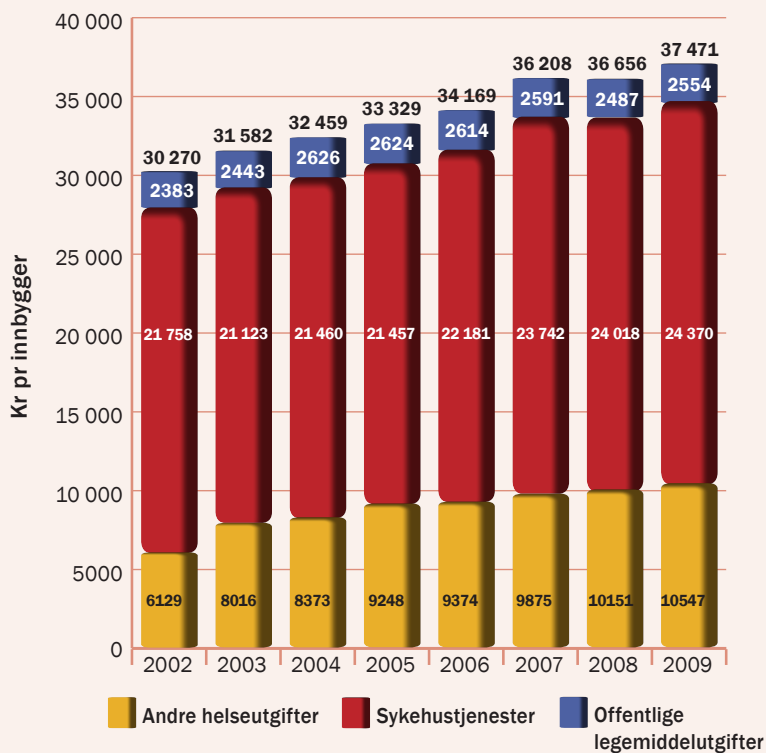
Figuren baseres på tall fra flere kilder, og det knyttes derfor usikkerhet til tallene

Kilde: NAV, SSB, NAF, LMI/Farmastat

Det offentlige finansierer ca. 70 prosent av legemiddelkostnadene i Norge. Mesteparten (47 prosent) går gjennom den ordinære refusjonsordningen for legemidler (blåreseptordningen). Fra 2006 til 2009 har likevel denne andelen sunket, fra 52 prosent til 47 prosent. Andelen som finansieres over helseforetakenes budsjetter har, i perioden 2006-2009, steget fra 17 prosent til 20 prosent.

2.04

Offentlige helseutgifter, kr per innbygger

Det offentlige helseutgifter til legemidler utgjør en relativt liten andel av de totale utgiftene til forebygging og behandling av sykdom.

Størsteparten av det offentlige helseutgifter er relatert til andre innsatsfaktorer enn legemidler, først og fremst lønnsutgifter.

2.05

Offentlige utgifter til helsetjeneste og legemidler

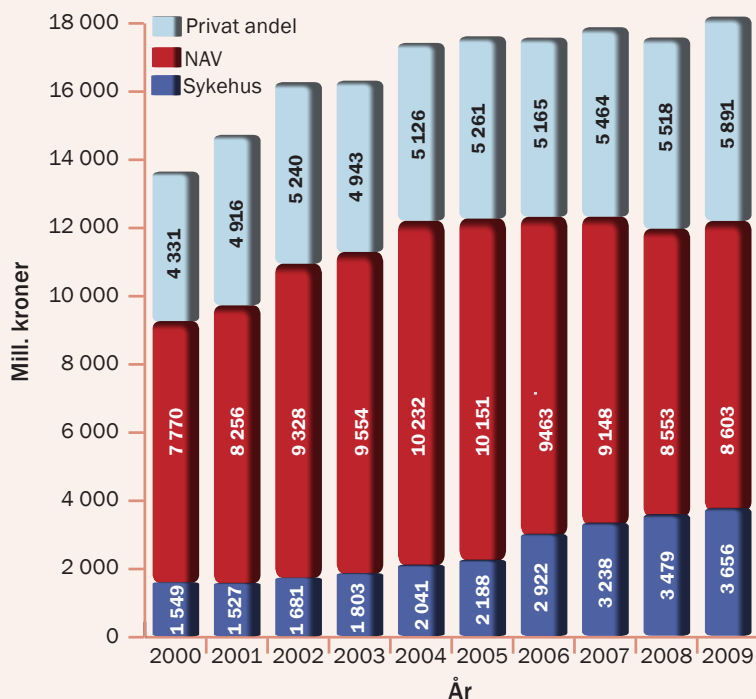
År	BNP mill kr	Offentlige utgifter helsetjeneste		Offentlige utgifter legemidler		% av offentlige helseutgifter
		mill kr	% av BNP	mill kr	% av BNP	
2004	1 743 041	134 138	7,7 %	11 063	0,6 %	8,2 %
2005	1 945 716	140 800	7,2 %	11 299	0,6 %	8,0 %
2006	2 159 573	148 693	6,9 %	11 597	0,5 %	7,8 %
2007	2 271 607	160 161	7,1 %	11 686	0,5 %	7,3 %
2008	2 543 189	170 294	6,7 %	11 783	0,5 %	6,9 %
2009	2 380 851	179 836	7,6 %	12 259	0,5 %	6,8 %
Kilder: SSB, NAV og LMI/Farmastat						

Selv om kronebeløpet det offentlige bruker til legemidler øker, har utgiftene som andel av bruttonasjonalproduktet (BNP) vært noenlunde konstant.

Legemidlenes andel som prosent av de offentlige helseutgiftene utgjorde 6,8 prosent i 2009. Andelen var stabil sammenlignet med året før (2008).

2.06

Legemiddelutgifter i privat og offentlig sektor

Faste priser, 2009 kroner

Kilder: SSB, NAV og LMI/Farmastat

Forbrukernes utgifter til legemidler i 2009 er økt i forhold til tilsvarende utgifter og er nå på 32,5 prosent.

Forbrukernes legemiddelutgifter består av hvite resepter, reseptfrie legemidler og egenandeler for blåresepter.

Folketrygdens utgifter har sunket gradvis siden 2005, mens sykehusenes legemiddelutgifter har økt de senere årene og utgjør nå 20 prosent. Dette skyldes at finansieringsansvaret for en del legemidler er overført fra folketrygden til helseforetakene.

Legemidler utgjør totalt sett i overkant av tre prosent av helseforetakenes samlede driftsutgifter.

2.07

Kostnad per dag for de 25 mest brukte legemidlene

#	Virkestoff	Eksempel på bruksområde	Døgndose	Kostnad per døgn, kroner
1	Acetylsalisylsyre	Blodpropp	160 mg	1,0
2	Simvastatin	Høyt kolesterol	40 mg	2,3
3	Natriumfluorid	Tannråte	0,5 mg	0,4
4	Atorvastatin	Høyt kolestrol	40 mg	2,8
5	Levonorgestrel	Prevensjon	-	-
6	Cetirizin	Allergi	10 mg	0,7
7	Paracetamol	Smerter	500 mg x 3	5,1
8	Amlodipin	Høyt blodtrykk	10 mg	1,7
9	Zopiklon	Søvnvansker	5 mg	1,5
10	Xylometazolin	Tett nese	0,64 ml	3,7
11	Ramipril	Høyt blodtrykk	5 mg	1,3
12	Metoprolol	Høyt blodtrykk	100 mg	1,2
13	Askorbinsyre	Vitaminmangel	200 mg	0,9
14	Levotyroksinnatrium	Lavt stoffskifte	0,1 mg	0,7
15	Vitamin B kompleks	Vitaminmangel	1 tablett	0,5
16	Kandesartan	Høyt blodtrykk	8 mg	5,9
17	Escitalopram	Depresjon	10 mg	1,8
18	Ibuprofen	Smerter	400 mg x 3	3,0
19	Furosemid	Høyt blodtrykk	30 mg	1,0
20	Esomeprazol	Reflukssykdom	20 mg	6,2
21	Metformin	Diabetes	500 mg x 2	0,6
22	Levonorgestrel og østrogen	Prevensjon	1 tablett	2,7
23	Prednisolon	Betennelse	1 tablett	2,2
24	Losartan og diuretika	Høyt blodtrykk	1 tablett	4,8
25	Salmeterol og andre midler ved obstruktiv lungesykdom	Astma og KOLS	100/500 mcg	14,6

Kilde: Farmastat/LMI, Statens legemiddelverk

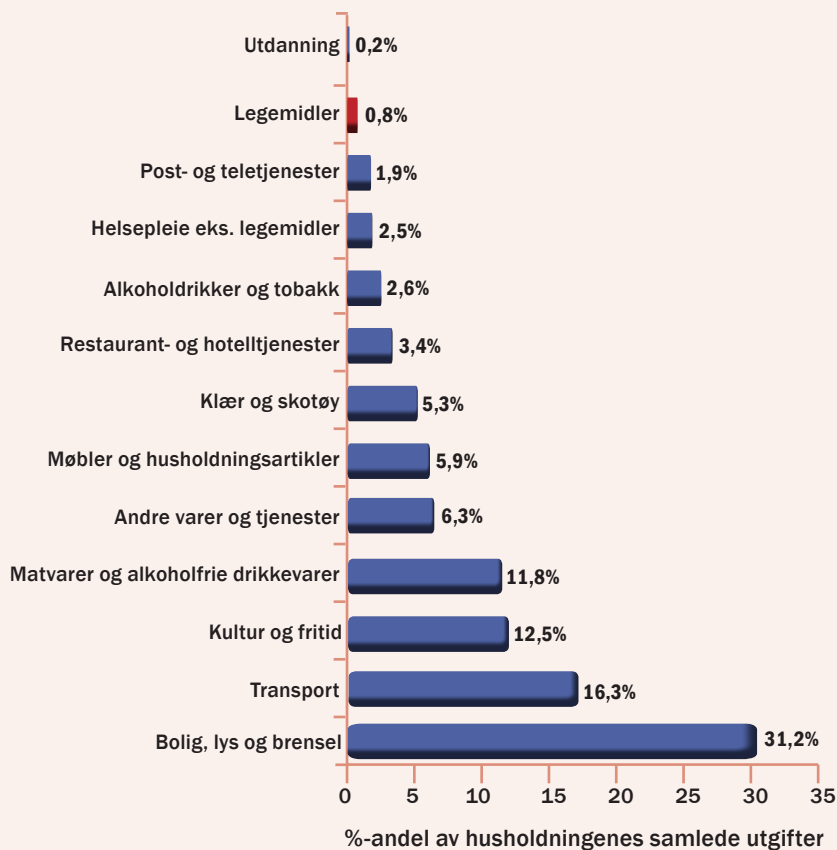
Tabellen viser kostnad per dag for de 25 mest brukte legemidlene i Norge i 2010. Den oppgitte prisen inkluderer både private og offentlige kostnader, og er basert på den mest brukte dosering og pakning for de ulike legemidlene. Kostnad per dag er ikke sammenlignbar for ulike legemidler med samme bruksområde, siden doseringen ikke nødvendigvis er likeverdig.

Oversikten er basert på priser per 31. desember 2010. For reseptfrie legemidler er pris innhentet fra apotek. Trinnpris er brukt i de tilfeller det er relevant.

For paracetamol og ibuprofen er det tatt utgangspunkt i reseptfrie pakninger. Reseptfrie pakninger av disse legemidlene har normalt en høyere enhetspris enn reseptpliktige pakninger.

2.08

Forbrukerens utgifter til legemidler i forhold til andre utgifter

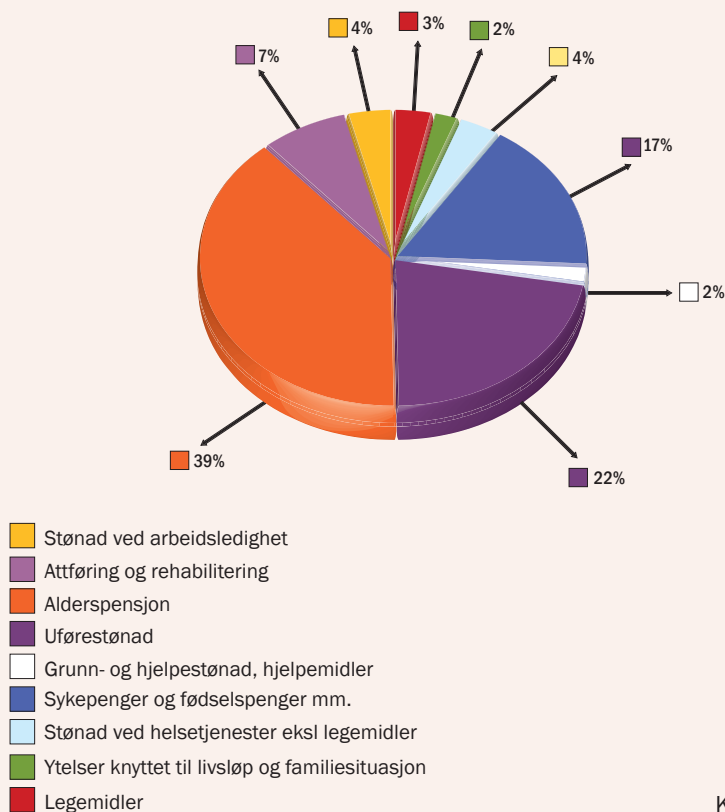
Kilde: Statistisk sentralbyrå
Gjennomsnittlige årlige tall 2007-2009

En gjennomsnittsnordmanns personlige utgifter er tre ganger høyere til alkohol og fire ganger høyere til restaurantbesøk, enn til legemidler.

Tallgrunnlaget baserer seg på Statistisk Sentralbyrås (SSBs) forbruksundersøkelse, og viser hvor mye en gjennomsnittsforsbruker i Norge bruker på ulike varer og tjenester i perioden 2007 til 2009.

2.09

Folketrygdens utgifter til ulike formål

Kilde: NAV

Basert på halvårsregnskap 2010

Av folketrygdens samlede utgifter utgjør refusjon av legemidler en beskjeden andel av disse. I 2010 representerte legemidler 3 prosent av de totale utgiftene. Dette er om lag på samme nivå som tidligere.

2.10

Utgifter til helseformål

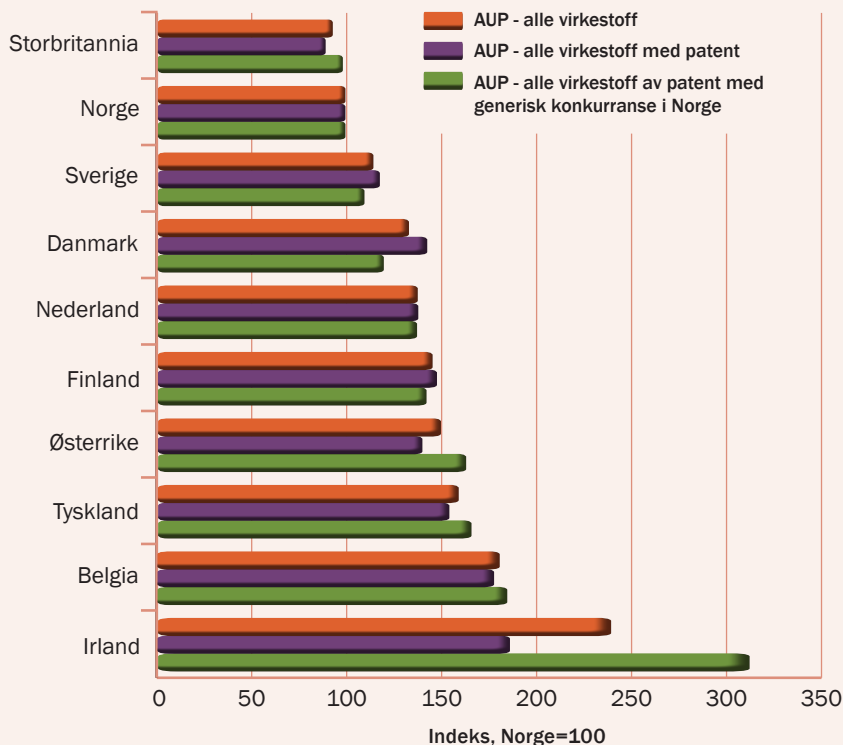
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Totale utgifter til helseformål, nominelle kroner	150	160	168	177	188	203	217
Totale offentlige helseutgifter, nominelle kroner	124	133	140	148	157	171	182
Offentlig finansiert andel av totale helseutgifter	83 %	83 %	83 %	84 %	84 %	84 %	84 %
Totale private helseutgifter, nominelle kroner	26	27	29	29	31	33	35
Privat finansiert andel av totale helseutgifter	17 %	17 %	17 %	16 %	16 %	16 %	16 %
Totale utgifter til legemidler, nominelle kroner	14	15	16	16	16	17	17
Legemidler som andel av totale utgifter til helseformål	9,5 %	9,1 %	9,3 %	9,1 %	8,7 %	8,3 %	7,9 %
Totale helseutgifter, faste 2007 kroner	162	168	176	182	189	203	217
Årlig vekst i helseutgiftene, faste 2007 kroner	9,5 %	3,8 %	5,0 %	3,6 %	3,7 %	7,6 %	2,9 %
Offentlige helseutgifter som andel av totale offentlige utgifter	18,6 %	18,4 %	18,9 %	19,2 %	19,1 %	19,6 %	21,3 %
Milliarder kr eller prosent							
Kilder: Statistisk sentralbyrå/LMI/Farmastat							

Utgifter til helseformål som andel av de totale offentlige utgiftene har økt. Legemiddelutgiftene har vokst mindre enn de øvrige helseutgiftene.

Legemidlenes andel av utgifter til helseformål har vært synkende siden 2002.

2.11

Prisnivå på legemidler i et utvalg europeiske land

Kilde: SNF Rapport 08/10 - Tabell 4.3

Norge er blant de land som har de aller laveste prisene på legemidler, enten en ser på alle virkestoff, patentbeskyttede virkestoff eller virkestoff med (faktisk eller potensiell) generisk konkurranse, viser SNF-rapport nr. 08/10.

I tabellen er prisene i de europeiske landene indeksert med prisnivået i Norge satt lik 100. Norge er sammenlignet med ni andre vesteuropeiske land, der kun Storbritannia har lavere priser enn Norge.

2.12

Mva på legemidler og andre varer og tjenester i Europa

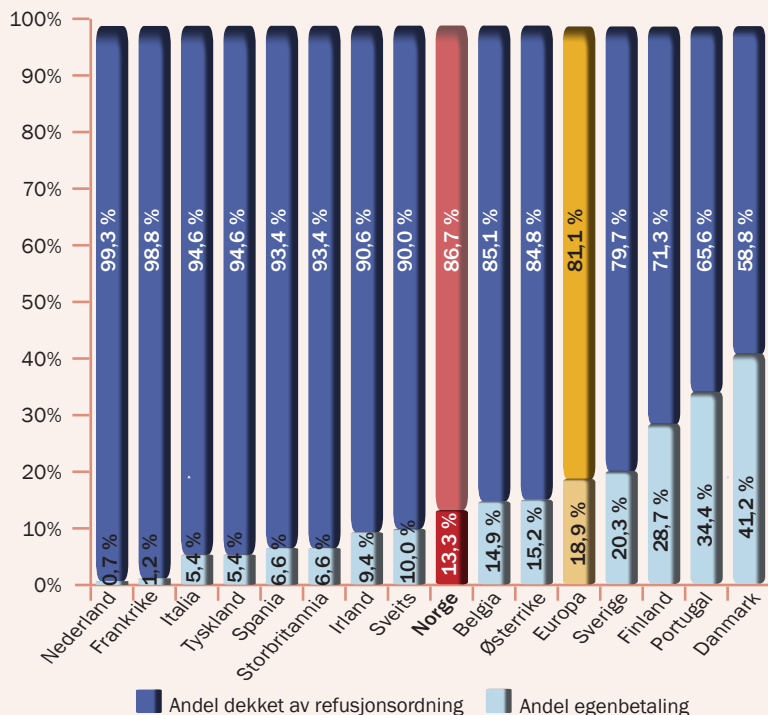
Land	Standard MVA %	MVA på legemidler %	
		Reseptpliktige	Reseptfrie
Danmark	25,0	25,0	25,0
Norge	25,0	25,0	25,0
Tyskland	19,0	19,0	19,0
Italia	20,0	10,0	10,0
Finland	22,0	8,0	8,0
Hellas	19,0	9,0	9,0
Belgia	21,0	6,0	6,0
Nederland	19,0	6,0	6,0
Portugal	20,0	5,0	5,0
Spania	16,0	4,0	4,0
Frankrike (1)	19,6	2,1	5,5
Sveits	7,6	2,4	2,4
Irland (2)	21,0	0,0 - 21,0	0,0 - 21,0
Østerrike	20,0	10,0	10,0
Sverige	25,0	0,0	25,0
Storbritannia (3)	17,5	0,0	17,5
Kilde: EFPIA/EU Data per 2010		(1) Frankrike: refunderbare 2,1%, hvitresept 5,5% (2) Irland: orale legemidler 0%, andre legemidler 21% (3) Storbritannia: 17,5% mva. på legemidler kjøpt av sykehus	

Norge er ett av få land i Europa hvor det betales full merverdiavgift på reseptpliktige og reseptfrie legemidler.

Hverken i Sverige eller Storbritannia betales mva for reseptpliktige legemidler. I de fleste andre europeiske land er det lavere mva på legemidler enn på andre varer og tjenester.

2.13

Egenbetaling for refunderte legemidler

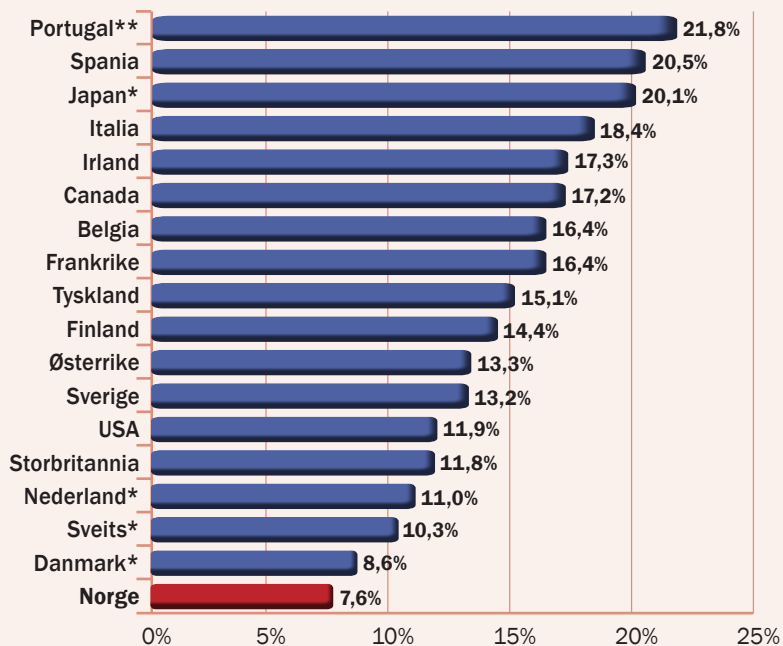
Data fra 2008

Kilde: EFPIA

De norske egenandelssatsene for legemidler på blå resept er vesentlig lavere enn i de øvrige nordiske landene.

2.14

Legemiddelutgifter som andel av helseutgifter i OECD

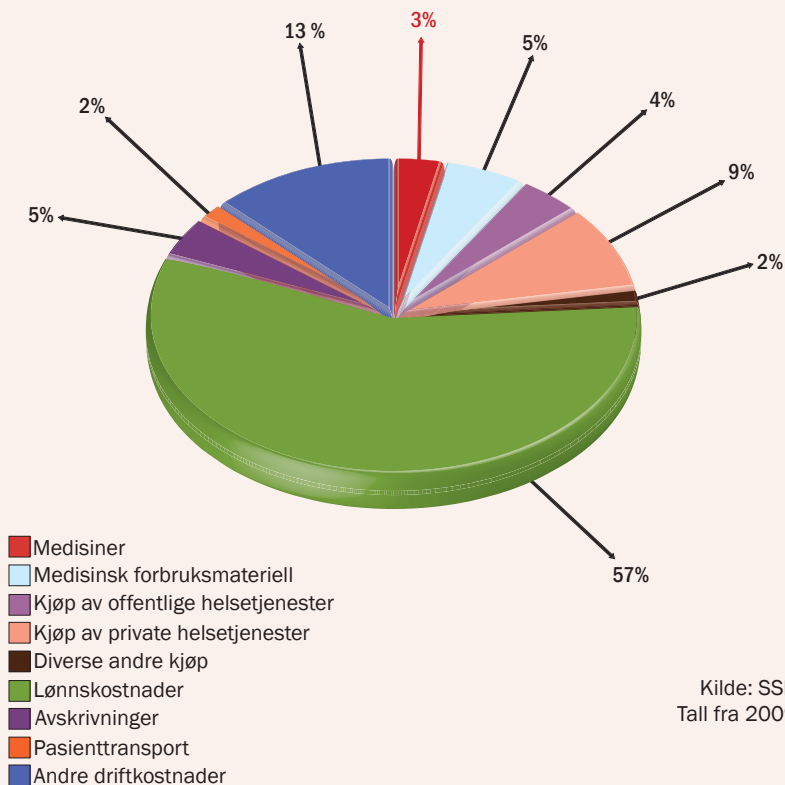
Data fra 2008, *Data fra 2007, **Data fra 2006

Kilde: OECD

Legemiddelutgiftenes andel av helseutgiftene er lave i Norge sammenlignet med andre land.

2.15

Fordeling av driftskostnader i spesialisthelsetjenesten

Legemidler utgjør kun tre prosent av driftskostnadene i spesialisthelsetjenesten. Lønnskostnadene utgjør 57 prosent av driftskostnadene.

Reseptfrie legemidler

Det ble i 2010 omsatt reseptfrie legemidler for i underkant av 1 mrd. kroner, målt i apotekenes innkjøpspris (AIP). Reelt (justert for inflasjon) sank omsetningen av reseptfrie legemidler med 5 prosent. Fra 2008 til 2009 økte omsetningen med 5 prosent.

De reseptfrie legemidlenes andel av totalmarkedet målt i definerte døgndoser (DDD) utgjorde 15,7 prosent i 2010.

Reseptfrie legemidler utgjorde 11,5 prosent av den totale legemiddelomsetningen i 2010, målt i apotekenes utsalgspris (AUP), eller priser ut til forbruker. De siste årene har denne andelen ligget mellom 11 og 12 prosent av totalmarkedet.

Fra 1995 har det vært fri prissetting på reseptfrie legemidler i Norge. Siden 2004 har det vært omsatt flere typer reseptfrie legemidler utenom apotek, for eksempel i dagligvarebutikker og på bensinstasjoner.

I løpet av de siste årene har de mest solgte reseptfrie legemidlene vært medisiner mot lette smerter og feber. Tett nese og røykeavvenning er også områder der mange bruker reseptfrie legemidler.

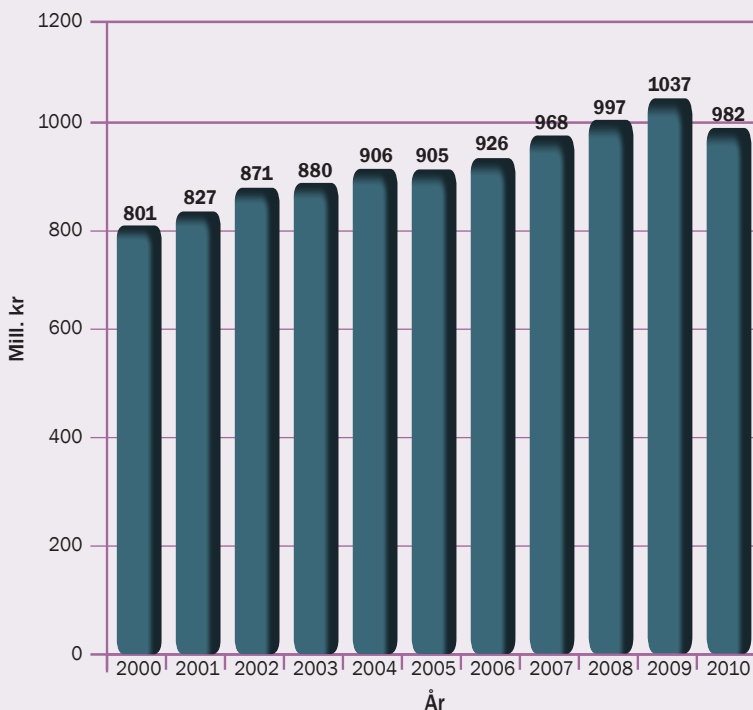
En sammenligning i definerte døgndoser (DDD), det vil si volum, mellom omsetning i og utenom apotek, viser at også i 2010 var det legemidler mot tett nese ved forkjølelse samt smertestillende legemidler som solgte mest utenom apotek.

Salgstallene for reseptfrie legemidler er estimert på grunnlag av AIP-tall og inkluderer salg av legemidler utenom apotek.

3.01

Omsetningen av reseptfrie legemidler

Kilde: LMI/Farmastat
Tall i AIP, 2010-kroner

Realveksten for reseptfrie legemidler målt etter apotekenes innkjøpspris, (AIP) anslås å være minus 5 prosent fra 2009 til 2010 sammenlignet med en positiv vekst på 5 prosent fra 2008 til 2009. Det omsettes reseptfrie legemidler for i underkant av 1 mrd. kroner, målt i apotekenes innkjøpspris (AIP).

Statistikkgrunnlaget for omsetning av reseptfrie legemidler er noe usikkert fordi data er innhentet fra flere kilder.

3.02

Reseptfrie legemidlers andel av totalmarkedet målt i omsetning og volum

Kilde: LMI/Farmastat

Målt i volum, det vil si definerte døgndoser (DDD), har de reseptfrie legemidlenes andel av totalmarkedet sunket fra 2004 og frem til og med 2010. Målt i AUP har omsetningen vært relativt stabil de siste årene.

Reseptfrie legemidler er relativt rimelige, og dette gjør at markedsandelen målt i DDD er høyere enn markedsandelen målt i kroner.

3.03

De 25 reseptfrie legemidlene med høyest omsetning

Plassering 2010 (2009)	Legemiddel	Omsetning AIP 2010, mill. kr	Endring fra 2009	Eksempel på bruksområde
1 (1)	Otrivin	94	-2 %	Tett nese
2 (2)	Paracet	88	-6 %	Smerter
3 (3)	Ibux	85	-1 %	Smerter
4 (4)	Nicorette	68	-5 %	Røykeavvenning
5 (5)	Nicotinell	66	8 %	Røykeavvenning
6 (6)	Pepcidduo	25	-21 %	Sure oppstøt
7 (8)	Canesten	24	-1 %	Soppinfeksjoner
8 (7)	Alli	17	-36 %	Vektreduksjon
9 (10)	Livostin	16	-4 %	Allergi
10 (11)	Bisolvon	14	16 %	Luftveislidelser
11 (13)	Duphalac	12	5 %	Forstoppelse
12 (15)	Antix	11	6 %	Munnsår
13 (14)	Noskapin	11	-1 %	Hoste
14 (18)	Microlax	10	1 %	Forstoppelse
15 (12)	Nycoplus C-vitamin	10	-15 %	Vitamintilskudd
16 (16)	Norlevo	10	-3 %	Nødprevensjon
17 (19)	Solvipect	9	-3 %	Hoste
18 (17)	Zyrtec	9	-10 %	Allergi
19 (24)	Corsodyl	8	0 %	Munnskylning
20 (-)	Pinex	8	-12 %	Smerter
21 (-)	Imodium	8	-1 %	Diare
22 (-)	Klyx	8	15 %	Forstoppelse
23 (23)	Rhinox	7	-8 %	Tett nese
24 (25)	Bacimycin	7	-2 %	Sår og hudinfeksjoner
25 (-)	Lamisil	7	-1 %	Soppinfeksjoner

Tall fra 2010
Kilde: LMI/Farmastat

3.04

Reseptfrie legemidlers omsetning fordelt etter utvalgte terapigrupper (ATC)

	2010 mill. kr	Vekst 09-10
Smerte og feber	225,6	-5,3 %
Mage/tarm	146,2	-4,0 %
Hoste og forkjølelse	144,3	-1,4 %
Røykeavvenning	133,8	0,9 %
Hud	83,6	-2,9 %
Vitaminer og mineraler	35,0	-18,6 %
Allergi	25,8	-6,0 %
Midler mot fedme	16,9	-35,6 %
Hormonpreparater	15,8	-5,2 %
Totalt salg av reseptfrie legemidler	982,3	-3,9 %
Tall (AIP) fra 2010. Løpende priser Kilde: LMI/Farmastat		

Den største gruppen er legemidler mot smerte og feber. I 2009 kom behandling av fedme inn som en ny kategori av reseptfrie legemidler.

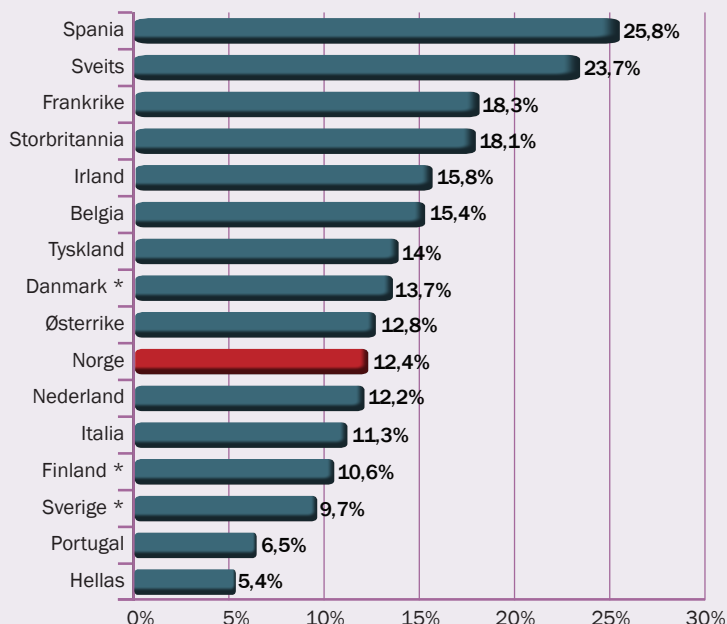
3.05

De 10 største legemiddelfirmaene innen reseptfrie legemidler

Plassering 2010 (2009)	Firma	Omsetning 2010, AIP mill. kr	Omsetningsvekst	Andel av totalmarkedet
1 (2)	Novartis Norge AS	205,7	4,1%	20,9%
2 (1)	Weifa AS	193,3	-2,9%	19,7%
3 (3)	McNeil	139,3	-12,8%	14,2%
4 (4)	Nycomed Pharma AS	98,2	-5,3%	10,0%
5 (6)	GlaxoSmithKline AS	44,9	-18,4%	4,6%
6 (5)	Actavis Norway AS	41,5	-9,7%	4,2%
7 (7)	Bayer Schering Pharma	29,8	-1,1%	3,0%
8 (8)	Boehringer Ingelheim	25,6	13,7%	2,6%
9 (-)	Abbott Norge AS	21,5	4,5%	2,2%
10 (9)	Antula Healthcare	19,9	-4,4%	2,0%
Sum omsetning alle reseptfrie legemidler		982,3	-3,9%	100,0%
Tall (AIP) fra 2010. Løpende priser. Kilde: LMI/Farmastat				

3.06

Reseptfrie legemidlers andel av omsetningen (AUP) i enkelte land

AUP-nivå med unntak av Sverige, Finland og Danmark som er på AIP

Tall for 2009

Kilde: AESGP

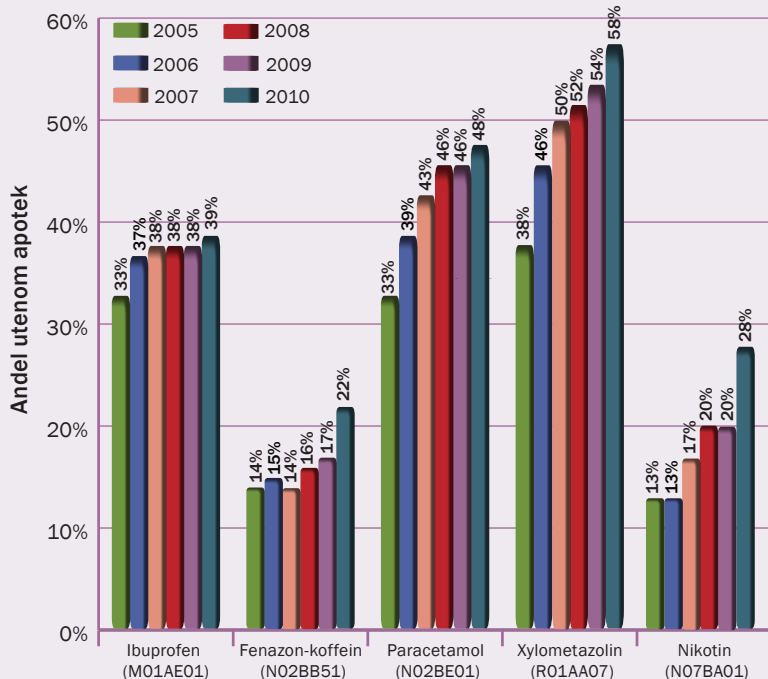
De reseptfrie legemidlenes andel av totalmarkedet varierer fra land til land. Dette har sammenheng med hvilke legemidler som tilbys uten resept, tilgjengelighet i og utenom apotek, terapitradisjoner og refusjonsordninger.

Målt i utsalgspris fra apotek (AUP) ser vi at Norge med 12,4 prosent ligger omtrent midt på treet i europeisk sammenheng. Andelen, målt på AUP-nivå, er høyere enn andelen målt på AIP-nivå (apotekenes innkjøpspris).

3.07

Omsetning utenom apotek

Tall i DDD

Data fra de 9 første månedene i 2005 og 2006 og de

8 første månedene i 2007, 2008, 2009 og 2010 for de mest omsatte virkestoffene

Gjelder legemidler som omsettes både i og utenom apotek

Kilde: Folkehelseinstituttet

Figuren gir en oversikt over omsetningsandelen utenom apotek for de mest omsatte virkestoffene som omsettes både i og utenom apotek.

For de fleste virkestoffene er andelen som omsettes utenom apotek økende. Bruksområdene for disse virkestoffene er smerte/feber (paracetamol, fenazon-koffein og ibuprofen), tett nese ved forkjølelse (xylometazolin) og røykeavvenning (nikotin).

Veterinærmedisinske legemidler

Legemidler til dyr representerer et relativt lite marked i Norge, sammenlignet med legemidler til mennesker. I 2010 ble det omsatt legemidler til dyr til en anslått verdi av 956 millioner kroner. Dette er en økning fra 2009 på i overkant av 120 millioner kroner.

Legemidler til dyr dekkes ikke av offentlige midler, slik det er for legemidler på blå resept til mennesker. Det er fri prissetting for legemidler til dyr, uavhengig av om de selges på resept eller er reseptfrie. Dette til forskjell fra prisen på reseptbelagte legemidler til mennesker der staten bestemmer maksimalprisen.

Det er fiskevaksiner som har høyest omsetning innen veterinærmedisin. Introduksjon av fiskevaksiner på 80-tallet førte til at bruken av antibiotika ble kraftig redusert. I dag er det lite bruk av antibiotika i oppdrettsnæringen, til tross for høyere fiskeproduksjon. Det var også en betydelig reduksjon i omsetningen av antibiotika til bruk på varmblodige produksjonsdyr i perioden fra 1995 til 2000. Deretter har omsetningen vært relativ stabil.

I tillegg til legemidler utviklet spesielt til bruk på dyr, benyttes en del legemidler som bare er godkjent til mennesker også til behandling av dyr.

4.01

De 10 veterinærlegemidlene til akvakultur med høyest omsetning

#	Legemiddel	Omsetning 2010 mill kr	Bruksområde
1	Alphaject MICR 6	137,5	Fiskevaksine
2	Norvax Compact	134,1	Fiskevaksine
3	Alpha Max	85,6	Behandling av lakselus
4	Pentium Forte	60,6	Fiskevaksine
5	Alphaject 6-2	34,7	Fiskevaksine
6	Norvax Minova 6	25,4	Fiskevaksine
7	Betamax	16,2	Behandling av lakselus
8	Finquel Vet	12,4	Fiskevaksine
9	Benzoak	11,6	Bedøvelse
10	Alphaject 5-3	4,0	Fiskevaksine
Tallene målt i veiledende utsalgspris til kunde Kilde: LMI/Farmastat			

Fiskevaksiner er de legemidlene med høyest omsetning innen veterinærmedisinske legemidler.

Tallene i tabellen viser omsetning målt etter veiledende utsalgspriser til sluttbruker og er derfor usikre. Eventuelle rabatter er ikke inkludert.

Det er fri prissetting på alle veterinærmedisinske legemidler, i motsetning til reseptbelagte legemidler til mennesker.

Tallene inkluderer ikke forbaserte legemidler mot lakselus, endoparasittmidler eller antibakterielle midler.

4.02

De 10 veterinærlegemidlene til varmblodige dyr med høyest omsetning

#	Legemiddel	Omsetning 2010, AIP mill kr	Bruksområde	Dyregruppe
1	Metacam	13,1	Smertebehandling	Både selskapsdyr og produksjonsdyr
2	Nobivac DHPPI	9,0	Vaksine	Selskapsdyr
3	Panacur	7,7	Behandling av innvolssorm	Både selskapsdyr og produksjonsdyr
4	Rimadyl	7,5	Smertebehandling	Selskapsdyr
5	Synulox	7,0	Bakterielle infeksjoner	Selskapsdyr
6	Penovet	6,2	Bakterielle infeksjoner	Både selskapsdyr og produksjonsdyr
7	Frontline	6,0	Ektoparasittmiddel	Selskapsdyr
8	Exspot pour on	5,8	Ektoparasittmiddel	Selskapsdyr
9	Profender	5,7	Behandling av innvolssorm	Selskapsdyr
10	Scalibor	5,2	Ektoparasittmiddel	Selskapsdyr
Kilde: LMI/Farmastat				

4.03

De 5 største firmaene innen akvakultur

#	Firma	Omsetning 2010, mill.kr
1	Pharmaq	266,8
2	Intervet/Schering-Plough Animal Health	166,2
3	Novartis	60,6
4	Scanaqua	12,3
5	ACD pharmaceuticals	11,6
Tallene målt i veiledende utsalgspris til kunde Kilde: LMI/Farmastat		

4.04

De 10 største firmaene innen øvrig veterinærmedisin

#	Firma	Omsetning 2010, mill. kr
1	Intervet/Schering-Plough Animal Health	65,5
2	Orion Pharma	51,6
3	Boehringer Ingelheim	30,4
4	Merial	25,7
5	Bayer Schering	23,4
6	Vericore	16,6
7	Novartis	12,3
8	Dr. Baddaky	9,1
9	Dechra	7,9
10	Vetpharma	4,8
Tallene målt i veiledende utsalgspris til kunde Kilde: LMI/Farmastat		

Forskning, utvikling og produksjon av legemiddelindustrien i Norge

Alle nye medisiner som introduseres på det norske markedet er et resultat av en langvarig og kostbar forsknings- og utviklingsaktivitet. Når et produkt når markedet, har det i gjennomsnitt vært under utprøving i 12-13 år fra den aktive substansen først ble oppdaget. Dette er nødvendig for å tilfredsstille alle regulatoriske krav som settes til legemidler som skal benyttes av mennesker, og sørger for at man har tilstrekkelig kunnskap om legemiddelets sikkerhet og effekt.

Bare et fåtall av alle potensielle substanser klarer seg gjennom et slikt utviklingsløp, og i snitt koster utviklingen av ett legemiddel ca. 8 milliarder norske kroner. De kliniske studiene er som oftest en global aktivitet, der pasienter og helsepersonell fra mange land deltar i å framskaffe nødvendig kunnskap om det nye legemiddelet.

Legemiddelindustrien bidrar betydelig til forskning innen medisin og helse i Norge. I følge LMIs FoU-undersøkelse brukte medlemsfirmaene i underkant av 900 millioner kroner til forskning og utvikling her i landet i 2009. Rundt syv prosent av legemiddelomsetningen blir investert i forskning og utvikling av nye produkter. I underkant av 500 ansatte i LMIs medlemsbedrifter er sysselsatt innen forskning og utvikling.

Gjennom EØS-avtalen følger Norge EUs regelverk på legemiddelområdet.

Av anslagsvis 4200 ansatte i legemiddelindustrien i Norge, arbeider rundt 3800 ansatte i LMI-bedrifter. De ansatte arbeider innenfor områder som medisinsk forskning, klinisk utprøving, produksjon, registrering, distribusjon, bivirkningsovervåking, salg- og markedsføring, samt pris- og refusjonsspørsmål.

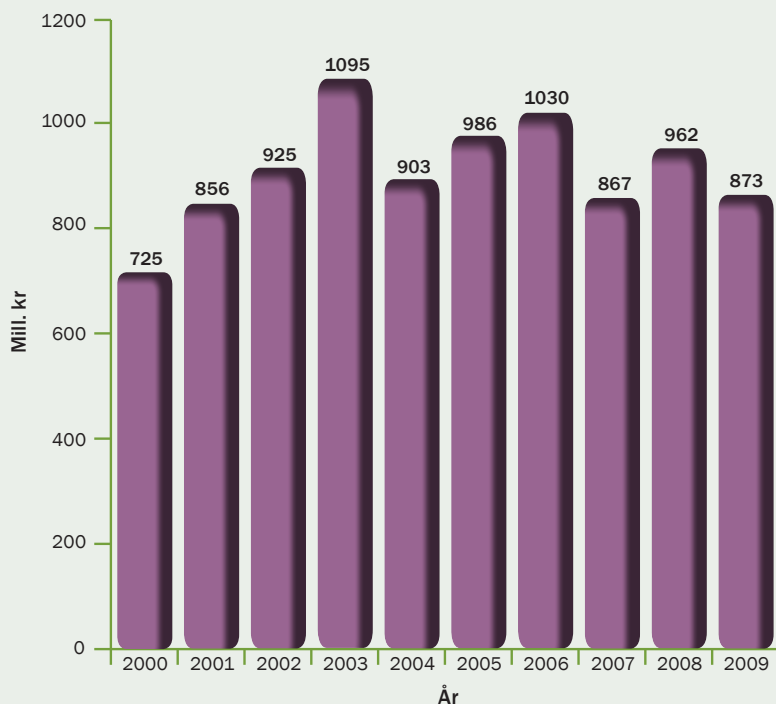
I 2010 hadde ti legemiddelfirmaer produksjon av legemidler i Norge. Disse sysselsetter i underkant av 3000 personer.

De fleste legemiddelfirmaene som er etablert i Norge er utenlandske. De importerer, leverer og følger opp sine legemidler i Norge. Direkte-importørene og de norske produsentene bidrar med nødvendig opplæring og etterutdanning av leger og annet helsepersonell.

5.01

Legemiddelindustriens investeringer i forskning og utvikling

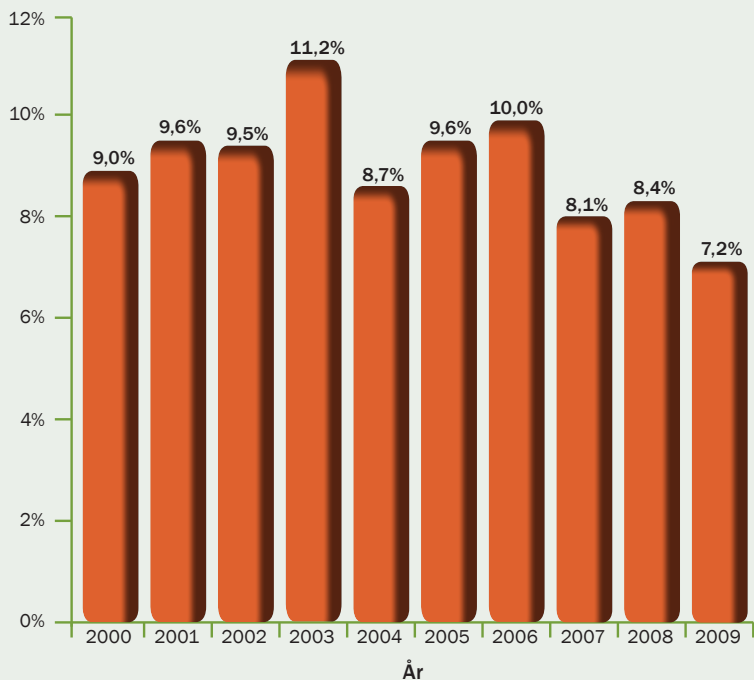
Kilde: LMI
Faste 2009 kroner

Legemiddelindustrien investerte totalt 873 millioner kroner i forskning og utvikling i 2009. Dette omfatter forskning i prosess og produksjon, toksikologisk og farmakologisk forskning på dyr samt kliniske studier for mennesker. Inkludert i summen inngår FoU-utgifter til tjenester kjøpt i utlandet, tilsvarende ca. 100 millioner kroner.

Legemiddelindustriens FoU investering i Norge har avtatt med ca 10 prosent siden 2008. Dette gjenspeiler de globale trendene innen legemiddelutviklingen, som preges av at FoU investeringene fra den internasjonale legemiddelindustrien legges til andre regioner enn Europa og USA. Norge har, og vil få store utfordringer med å opprettholde eller å øke FoU-investeringene i Norge framover.

5.02

Investeringer i forskning og utvikling i prosent av omsetningen

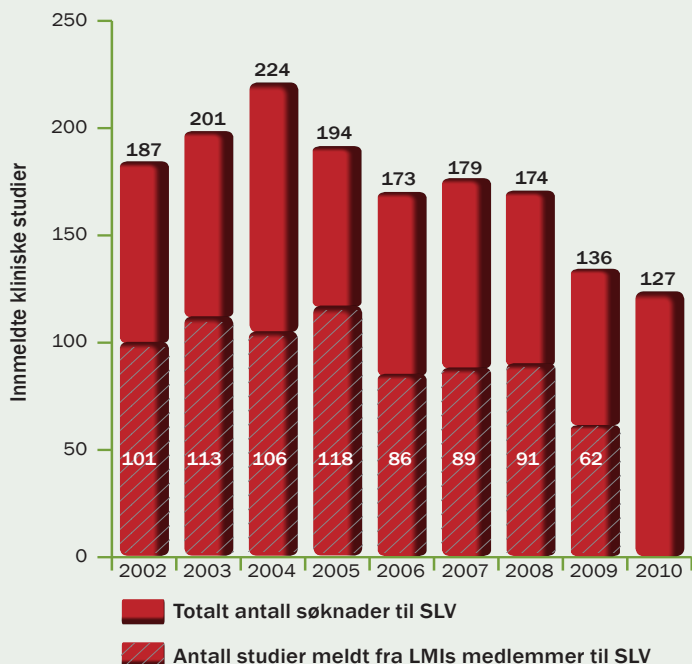

Kilde: LMI

Legemiddelindustrien i Norge investerte i 2009 7,2 prosent av omsetningen i forskning og utvikling (FoU).

5.03

Antall nye kliniske studier

Kilde: Statens legemiddelverk

Figuren angir antall kliniske studier som er meldt til Statens legemiddelverk. I tillegg viser den at bortimot halvparten av studiene som meldes til Statens legemiddelverk kommer fra LMIs medlemmer. De øvrige er initiert av utprøver og andre aktører. Nedgangen i antall kliniske studier meldt til Statens legemiddelverk har vedvart og viser at Norges attraktivitet for internasjonal FoU-investering er synkende.

LMI har ikke data for innmeldte studier fra våre medlemmer for 2010, men totalt ble det meldt inn 127 kliniske studier til Statens legemiddelverk dette året. 83 av disse kom fra kommersielle aktører.

5.04

Pågående kliniske studier i regi av legemiddelindustrien

Studiefase	Antall protokoller	Antall sentre	Antall pasienter
Fase I	6	8	24
Fase II	54	136	1 414
Fase III	133	526	6 821
Fase IV	17	66	474
Totalt	210	728	8 733
Kilde: LMI Tall fra 2009			

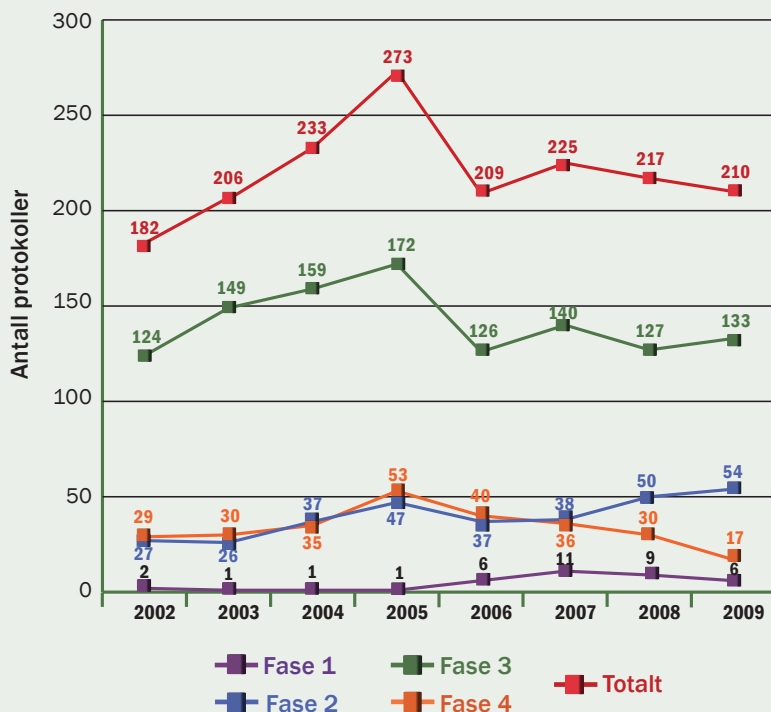
I løpet av 2009 pågikk det 210 kliniske studier som omfattet i underkant av 9000 pasienter i regi av LMIs medlemsbedrifter. Færre nye studier er satt i gang de siste årene, noe som gir utslag i lavere aktivitet i pågående studier. Det er en trend at studiene som pågår involverer færre utprøvingssentra og et mindre antall pasienter enn tidligere. Antall pasienter som får tilgang til utprøvende behandling gjennom kliniske studier har avtatt med over 30 prosent siden 2008.

24 pasienter inngikk i fase 1-studier (første studie på mennesker, ofte et mindre antall friske frivillige) i regi av legemiddelindustrien i Norge. Data som LMI har samlet inn, viser at 1414 pasienter inngikk i fase 2-studier, som vanligvis er sikkerhets- og effektstudier på pasienter med aktuell sykdom.

De fleste legemiddelindustriestudier i Norge er fase 3-studier (terapeutisk bekreftende studier). Dette året inngikk 6821 pasienter i slike studier. Kun et mindre antall fase 4-studier (studier på terapeutisk bruk etter at produktet har fått markedsføringstillatelse) pågår i regi av legemiddelindustrien, og bare 474 pasienter deltok i denne type studier.

5.05

Antall kliniske studier i regi av legemiddel-industrien

Kilde: LMI

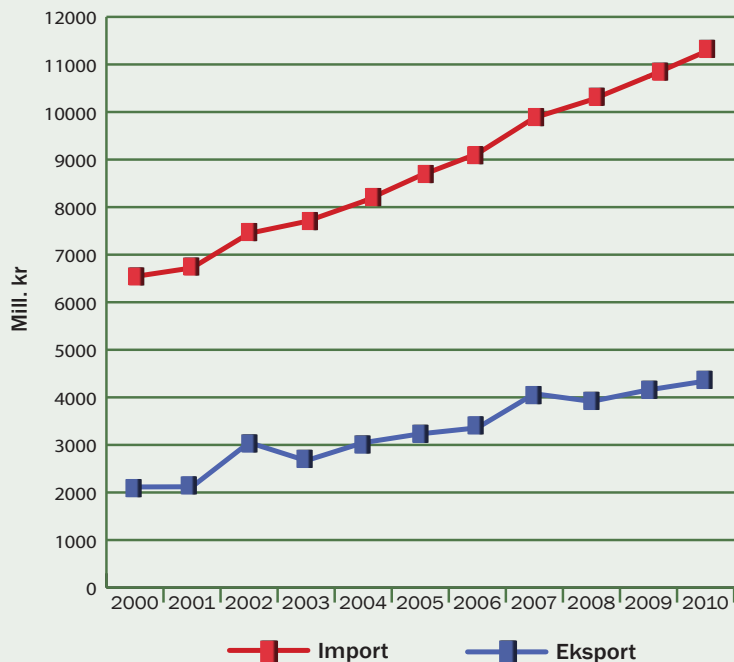
Figuren viser antall protokoller/utprøvnings med aktivitet fra 2002 til 2009. En utprøving kan gå over et par uker eller vare i flere år. Det er derfor ingen umiddelbar sammenheng mellom årlige innmeldte kliniske utprøvnings og antall pågående utprøvnings.

I 2009 var det 6 kliniske utprøvnings i fase 1 (første studie på mennesker, ofte et mindre antall friske frivillige). Det pågikk 54 utprøvnings i fase 2 (små sikkerhets- og effektstudier på pasienter med aktuell sykdom). Et tall som er en svak økning fra året før.

De fleste studiene som gjennomføres i Norge foregår innenfor fase 3-studier (terapeutisk bekreftende studier). I 2009 pågikk det 133 slike studier. Videre pågikk det 17 fase 4-studier (studier på terapeutisk bruk etter at produktet har fått markedsføringstillatelse).

5.06

Norges import og eksport av legemidler

Løpende priser
Kilde: SSB, LMI

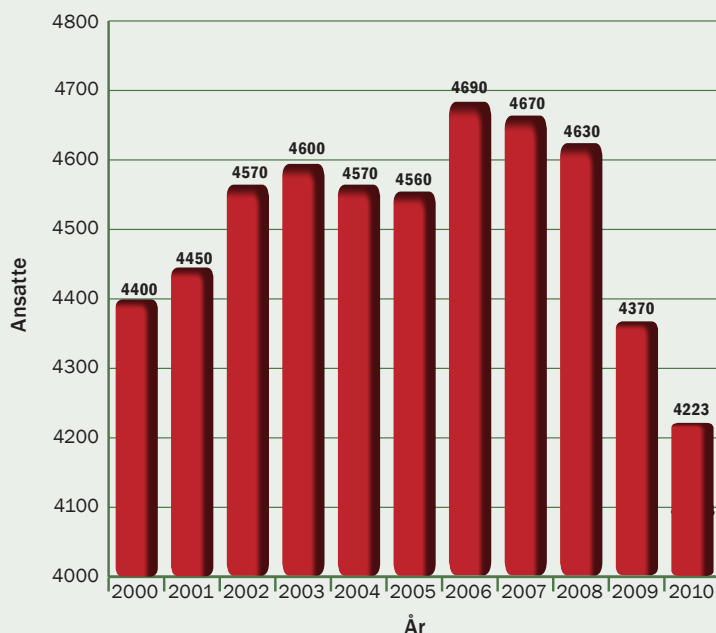
GE Healthcare er det legemiddelfirmaet i Norge som eksporterer til absolutt flest land (ca. 130). Norge importerer imidlertid langt mer legemidler enn landet eksporterer.

I 2010 utgjorde importen 11 270 mrd. kroner og eksporten 4340 mrd. kroner.

Tallene er oppgitt i nominelle kroner.

5.07

Antall ansatte i legemiddelindustrien i Norge

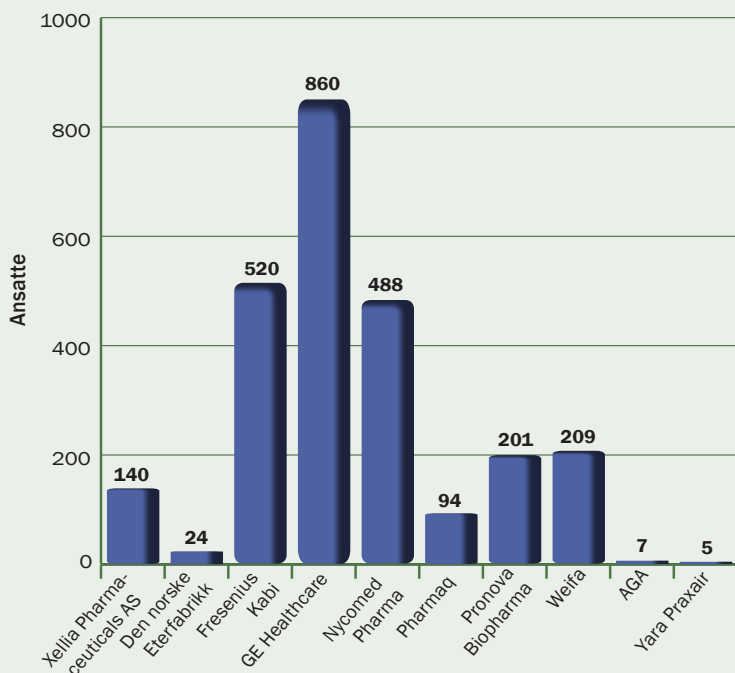
Kilde: LMI

Av anslagsvis totalt 4200 ansatte i legemiddelindustrien i Norge i 2010, arbeidet omtrent 3800 i LMI bedrifter. I underkant av 500 personer arbeider med forskning og utvikling i LMIs medlemsbedrifter. 153 av disse er direkte engasjert i klinisk legemiddelutprøving. Dette er en nedgang på 22 prosent fra året før. Dette skyldes ikke bare selskapsfusjoner som medfører lavere bemanning, men også tilpasning til endringer som styres av globale forhold. I tillegg til at kliniske studier i større grad blir lagt til andre regioner, benyttes i større grad kontraktsorganisasjoner til å gjennomføre studiene i Norge.

Den øvrige sysselsettingen i bransjen er fordelt på gruppene produksjon, registrering, markedsføring og salg, samt administrasjon.

5.08

Industriell legemiddelproduksjon i Norge

Tall fra 2010

Kilde: LMI

Det er i dag ti selskaper som har farmasøytisk produksjon av legemidler med markedsføringstillatelse (virkestoff eller ferdig produkt).

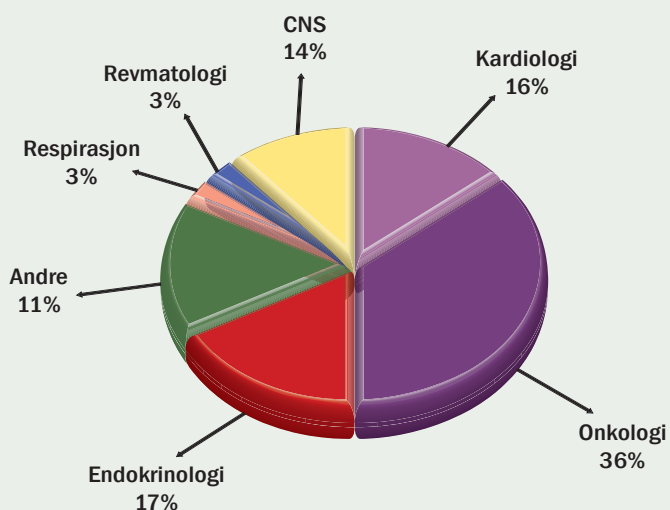
Nærmere to tredeler av alle ansatte i legemiddelindustrien i Norge arbeider i et selskap med produksjon her i landet. GE Healthcare har flest ansatte, og eksporterer legemidler til ca. 130 land.

Norske firmaer som kun driver kontraktsproduksjon, samt firmaer som kun har produksjon av legemidler til kliniske studier, er ikke inkludert.

5.09

Investering i FoU på ulike terapiområder i Norge

Data fra 2009
Kilde: LMI

Oversikten viser hvilke terapiområder LMIs medlemsbedrifter investerer mest forsknings- og utviklingsmidler i her i landet.

LMIs medlemmer

Abbott Norge AS
Tlf: 815 59 920
www.abbott.no

Bayer AS
Tlf: 24 11 18 00
www.bayernorden.com

ACD Pharmaceuticals AS
Tlf: 76 06 09 30
www.acdpharma.com

Biogen Idec Norway AS
Tlf: 23 00 52 50
www.biogenidec.no

Affitech AS
Tlf: 22 95 87 58
www.affitech.com

Bionor Pharma ASA
Tlf: 23 01 09 60
www.bionorpharma.com

Alcon Norge AS
Tlf: 23 25 25 50
www.alcon.no

Biotec Pharmacon ASA
Tlf: 77 64 89 00
www.biotec.no

Algeta ASA
Tlf: 23 00 79 90
www.algeta.no

Boehringer Ingelheim Norway KS
Tlf: 66 76 13 00
www.boehringer-ingelheim.no

AlgiPharma AS
Tlf: 67 54 57 70
www.algipharma.com

Bristol-Myers Squibb Norway Ltd
Tlf: 67 55 53 50
www.b-ms.no

Amgen
Tlf: 23 30 80 00
www.amgen.no

Celgene AS
Tlf: 21 52 00 11
www.celgene.no

Aqua Gen AS
Tlf: 72 45 05 00
www.aquagen.no

Clavis Pharma ASA
Tlf: 24 11 09 50
www.clavispharma.com

Astellas Pharma
Tlf: 66 76 46 00
www.astellas.no

Desitin Pharma AS
Tlf: 67 15 92 30
www.desitin.no

AstraZeneca AS
Tlf: 21 00 64 00
www.astrazeneca.no

Eisai AB
Tlf: +46 8 501 01 600
www.eisai.no

Baxter AS
Tlf: 22 58 48 00
www.baxter.no

Eli Lilly Norge A.S
Tlf: 22 88 18 00
www.lilly.no

Ferring Legemidler A/S
Tlf: 22 02 08 80
www.ferring.com

Merck Serono
Tlf: 67 90 35 90
www.merckserono.no

Fresenius Kabi Norge AS
Tlf: 69 21 11 00/22 58 80 00
www.fresenius-kabi.no

MSD (Norge) A/S
Tlf: 32 20 73 00
www.msd.no

Galderma Nordic AB
Tlf: 22 99 62 16
www.galderma.se

Mundipharma as
Tlf: 67 51 89 00
www.mundipharma.no

GE Healthcare AS
Tlf: 23 18 50 50
www.gehealthcare.no

GE Healthcare

Novartis Norge AS
Tlf: 23 05 20 00
www.novartis.no

GlaxoSmithKline
Tlf: 22 70 20 00
www.gsk.no

Novo Nordisk Scandinavia AS
Tlf: 67 17 85 00
www.novonordisk.no

Grünenthal Norway AS
Telefon: +45 88 88 32 02
www.grunenthal.com

Nycomed Pharma AS
Tlf: 66 76 30 30
www.nycomed.no

Janssen-Cilag AS
Tlf: 24 12 65 00
www.janssen-cilag.no

Orion Pharma AS
Tlf: 40 00 42 10
www.orionpharma.no

LEO Pharma AS
Tlf: 22 51 49 00
www.leo.no

Pfizer AS
Tlf: 67 52 61 00
www.pfizer.no

Linde Gas Therapeutics
Tlf: 23 17 72 00
www.linde-gastherapeutics.no

Pronova BioPharma Norge AS
Tlf: 22 53 48 50
www.pronova.com

Lundbeck H. AS
Tlf: 91 30 08 00
www.lundbeck.no

Roche Norge AS
Tlf: 22 78 90 00
www.roche.no

Lytx Biopharma AS
Tlf: 77 67 55 00
www.lytxbiopharma.com

Sanofi Pasteur MSD
Tlf: 67 50 50 20
www.spmsd.se

sanofi-aventis
Tlf: 67 10 71 00
www.sanofi-aventis.no

UCB Pharma AS
Tlf: 67 16 58 80
www.ucb.com/worldwide/norway.asp

Vaccibody AS
Tlf: 22 95 81 93
www.vaccibody.com

Weifa AS
Tlf: 22 99 86 00
www.weifa.no

Utarbeidet av
Legemiddelindustrien (LMI)
Essendrops gate 3
Postboks 5094 Majorstuen
0301 Oslo

LMI
LEGEMIDDELINDUSTRIEN